

Vláda rozumu

Magdalena Janová

Vláda rozumu.

Alegorická báseň (s hudbou a baletem)
o třech jednáních
s předehrou a dohrou

Osoby :

Lidský duch
Hlas onoho světa
Vracející se duch
Volání Syna Člověka
Rozum
Dojmy veselé a smutné
Mládí
Cit
Láska
Práce
Radost
Vášeň

Zisk
Požitek
Hlas Syna Božího
Poznání
Věda materialistická
Smrt
Sbor lidských duchů
První jasný duch
Druhý jasný duch
Postavy baletu
Bytosti oživující úrovně
Šest kněží různých náboženství

Hlas Syna Božího jsou úryvky z evangelia.

Volání Syna Člověka v předehře jsou věty z biblického zjevení Janova. Ve třetím jednání jsou to výňatky z nového Božího poselství lidstvu " Ve Světle Pravdy" od Abd-ru-shina Syna Člověka.

Končí již doba nevědomosti.
Pravda přichází z věčnosti...
Božím poselstvím !
Znovu přináší Abd-ru-shin
do zmatku světa
spásu věčného života.

(světelný nápis na oponě)

Předehra :

Šedé, mlhavé prostředí - skály a balvany - vše z téže hmoty. Vlevo vzadu, z daleka prosvítá záře. Krajina se zvyšuje směrem k ní a tvoří kamenné stupně. Vpravo v popředí před velkým balvanem tma.

Hlas onoho světa : (Tajemný, tlumený, znějící jako zesílený šepot ze všech stran ...zřetelně !)

Jsme na hranici hmoty...
Zde pije každý, jdoucí ke zrození,
osudu svého pohár zapomnění
a kdo se vrací z těla odumření,
zas nové nachází tu probuzení.

Zde váhá mnohý, těžké břímě nesa,
když pod výčitkou obžaloby klesá,
o nový život v zoufalosti prosí,
by splatil vinu, jež ho zdrtit musí.

A je-li dán mu nový rytmus tepen,
tu tento svět - zas nazve oním světem
a pro odplatu, jíž svou vinu myje,
když na zemi pak těžko se mu žije,
na onu milost zanevře a kleje.

Žel tomu je, kdo nikdy nepochopí
a pomoc těm, kdo k lepšímu se vzchopí.
Kéž už nikdo bědy nenatropí,
než navrátí se za hranici hmoty.

Vracející se duch : (přichází zprava, v šedém plášti, potácí se, je unaven, klesne na balvan.)

Ach mír... již mír...
je konec béd -
nemohou na mne teď -
jak jsem zápasil !

Konečně ulevení...
zde nenávisti není...
ten hrozný svět
jsem - díky - opustil !

(odpočinul si, vstane, rozhlíží se, spatří záři.)

Ty Světlo spásy, slunce zítřků mých !
Já navracím se z nocí hlubokých,
jsem šťasten, že tě uvidím,
však v nitru svém úzkostně se chvěji,
zda k tobě vzhůru znovu kráčet smím...

V radosti šel jsem za svým úkolem,
teď zpět se vracím zkrušen nezdarem,
za sebou těžkou, strastiplnou pouť
a ruce prázdné -
mé namáhání nevydalo plod
za léta strážně.

Vždy byl jsem jenom napadán a štván,
jsem zemdlen tak a mnohou ránu mám,
jen jedné chvíli dík a chvála buď,
kdy směl jsem zemřít, umučen a chud.

(vztáhne ruce ke Světlu)

Buď milostiv - mi dobrý Pane,
vždyť vůle k činu stále ve mně plane,
však slovo lidské nemůže již hnouti
zkaženým světem, v němž se život hroutí...
Nejbolestnější naříkání
nezadrží to umírání !

Lidé se sklání k zemi, aby mřeli.
Dávno už ve tmách zapomněli
na zlaté světlo ráje
a myslí si - to báje !

Jak těžká cesta Syna Tvého
pro spásu lidstva zbloudilého
se marná zdá - i Jeho muka -
nadarmo vztažena je ruka
Tvé Božské lásky ku pomoci,
lidem se nechce z temné noci.

Rozum tam vládne, duch je líný,
pachtí se na té kouli z hlíny,
o každou její píd' se perou,
co ukradeno - znovu berou
a když si dosti nahrabali,
ten zlořád světa zvučně chválí,
že prý jim stačí Země sama !
Nedbají, že se život krátí,
nemyslí na to, kam se vrátí
až zhrouť se jim pod nohama.

Jsou však i mnozí,
kdož utisknuti a ubozí
se na tom světě špatně mají...
po příčině se ptají...

Však nedbají slov Tvého Syna,
že pramen všech béd - lidská vina
a ve své zatvrzelé zlobě -
já se bojím, co vyslovím...
vinu dávají Tobě !

Můj Pane - běda !
Možno není
tam, v světě, věřit v zaslíbení...
Jak v ono kleté pekla dílo
království Tvé by se navrátilo ?

I když tam člověk - chvíli pouhou -
po Tobě zahoří touhou,
tu hned ten plaméneček slabý
bludy a fantazie vábí,
pro svoji moc ho různá hnutí
v řad otroků svých nutí,
kde místo Tebe - klam !

Jen bludištěm je plným jam
ta krásná, smutná Zem,
kde mír je jenom snem
a štěstí vidinou.
Lkám nad tou hodinou,
v níž stihne lidstvo zmar...
Marně jsem se bral
v ten rozbouřený svět,
o Tobě vyprávět.

Můj Pane, nepřijdeš-li včas,
poslední zhynou as !

Už temno vlády nabývá,
poslední jiskry pohřbívá,
kdo sláb je - padá,
lež ho udolá.

Ó, nepřijdeš-li Pane včas -
nespatří nikdo ráje jas !
Volání Tvému odpoví
jen chechtot bláznivý !

(Světlo zahoří, duch si zacloní oči, klesne v bázni na kámen)

Volání Syna Člověka : (hromovým, ale jasným hlasem)

Já jsem alfa i omega,
začátek i konec,
první a poslední !

Je dovršena míra hříšných dní !

Již jdu -
Boží přichází odplata !
Kdo zvítězí - ten jísti bude ovoce života !

Jediná vede cesta
z hlubin do věčného města
kdo po nejde - ten se tam nedostane !

Jak kdo chce - tak se mu stane !

(hlas umlkne a záře se zas uklidní. Ze skal se vynoří bytosti
- jinoši s dlouhými vlasy - celí téže barvy jako vše kolem.
Pozvednou ducha a sejmou mu šedý plášť. Roucho ducha
je bílé, svítivé. Na prsou mu jasně svítí duchovní jiskra.)

Vracející se duch :

Já blažený - slyšel jsem zas -
svého Pána Svatý hlas !

Já jemu blíže kráčet smím,
zahradu štěstí opět zřím,
kde světlo teple zlatí kraj,
kde můj je domov - jasný ráj,
kde v radosti dlí lidský tvor,
kde bratrů přivítá mne sbor !

Tam díky jsou náš dech
a láska srdcí tep,
tam člověk touží aby žil -
tam věčný - věčný mír !

(na nejvyšším stupni v záři světla se objeví bytosti vyšší úrovně. Bíle oděné,
krásnější než předešlé. Vyjdou duchu trochu vstříc, uchopí ho za ruce a odvádí ke
světlu)

Hlas onoho světa :

Pojď lidský duchu . Neváhej !
K novému životu se měj !

Lidský duch : (vyjde zleva, ale v popředí, oblečen v šedé roucho, je mdlý,
zastavuje se a bázně rozhlíží. Světlo nevidí. Světélko na jeho
hrudi jen doutná...)

Stále jen stínem, jenom stínem,
já sním o světě jiném,
však nevím, doufat smím?

Hlas onoho světa :

Za Světlem jde se činem,
nevzejde tobě v snění líném.
Pohni se ! Hledej ! Touhy trochu
a dovede tě pro útěchu.

Lidský duch :

Jak stále hnán jsem usoužený
zde v tento svět, pak znovu k Zemi
a darmo všechny životy jsem prožil...

Hlas onoho světa :

Ty ani jediný z těch životů jsi nežil
a dny, které jsi v milosti dostal,
jsi bez užitku promrhal a prospal..

Lidský duch :

Ach na Zemi je lež a klam,
jak co je pravé poznat mám?
Mnohé se leskne jako zlato
a já už proto nedbám na to.

Hlas onoho světa :

Ty ubohý, měj věčný žal,
že už jsi zapomněl,
proč znovu zpět se musíš odebrat,
to pravé zlato vyhledat.

Zdali ty ještě víš,
že čeká na tě ráje říš,
kde život věčný Pán ti dá !
Že Země je ta zahrada,
v níž z duchovního semene
má vyrůst lidství plamenné.
Až ponese plod a květ
rozpadne se ten hmotný svět
a jen ten najde oporu,
kdo rostl vždycky nahoru.

Lidský duch : (jakoby se probouzel)

Vzpomínku budí ta slova
jako když dítě bez domova
se do těch míst navrací zpátky,
kde zazníval hlas jeho matky.

Hlas onoho světa :

Slyšte ztraceného syna,
už na domov se rozpomíná...
Však nepomůže vzpomínání,
zůstaneš před branami
a zahnán budeš pryč,
protože nemáš k němu klíč !

Lidský duch :

Kde naleznu... kde se tají
klíč ke ztracenému ráji ?
Putoval jsem přemnohá léta,
není ve skvostech světa.

Hlas onoho světa :

Září tam, kde je položený,
na divuplné Zemi.
Upomínal tě, varoval,
však nikdy jsi se nestaral
o věčnou spásu,
jež vzchází z jeho jasu.

Tebe vždy lákal poklad jiný,
i když byl jenom z bláta, z hlíny.
Hloupostí sis život krátil,
s prázdnýma rukama ses vrátil
z té darované cesty
a nevěděl jsi o milosti.

Lidský duch :

Navrátím se k žití znova,
pamětliv budu na ta slova.

Hlas onoho světa :

Proto tě volám, je tvůj čas,
na Zemi máš se vrátit zas.

Lidský duch :

Dík za ten dar !

Hlas onoho světa :

Ty nevíš co sis přál !

Tentokrát je to naposled,
do času žní už dozrál svět,,
Pán všechnu vzpouru zdrtí,
duch poprvé okusí smrti,
možná - že nevrátíš se zpět !

Váhání nelze prominout,
nastává lidstvu soud.

Lidský duch :

Já chci žít !

Hlas onoho světa :

Již musíš jít !

Do soudných dnů teď odcházíš...
propadneš... nebo zvítězíš !

(Vystoupí šedé bytosti oživující tuto úroveň a vloží mu
na ramena plášť)

Lidský duch :

Již celý tuhnu úzkostí.

Hlas onoho světa :

Tvá cesta plná milostí !
Nebuď tak slepý jako dřív !
Sám buď si milostiv !

I. jednání .

V lidském těle. Rudé prostředí potažené rudými závěsy a látkami. Vlevo v popředí na vyvýšeném místě bílý trůn. Na trůně pyšně sedí rozum v honosném přezdobeném hávu. Vpravo je srdce, z něhož vychází rudá záře. Na pozadí výřez v podobě oka. Prosvítá jím zelenavé světlo. Pod ním je ochoz, po němž budou přicházet postavy děje. Lidský duch stojí uprostřed a vše si prohlíží.

Hlas onoho světa :

Zas nový dokonal se zázrak Stvořitele.
Duch lidský probudil se v dětském těle.

Lidský duch :

Kde to jsem ?

Rozum : (shovívavě)

Tot' přece Zem !

Lidský duch : (pohlédne naň a užasne - rozum je bledý, vyschlý, holohlavý děd)

Co ty tu - není to můj trůn ?

Rozum : (povýšeně)

Ten může tu být jenom pro rozum !

Lidský duch :

Ta nádhera, to roucho - samý div,
to přece nebývalo dřív.

Rozum :

Milý duchu, dnes se všechno mění,
konečně dočkal jsem se ocenění.

Lidský duch :

Vždy byl jsi vážen. Tak mnohý se klaně
před tebou, ti říkával i pane !

Rozum :

S tím slovíčkem, co mi tak lahodí,
teď každý už se narodí.

Lidský duch : (je zmaten)

Hlas onoho světa :

Lidský duchu, proč jsi ztich ?
Tys nepoznal dědičný hřích ?

Rozum :

Já jsem se stal teď pánem světa.
Kdo neslouží mi po tom veta.

Lidský duch : (je zaražen)

Rozum : (sladce)

Ach ty se bojíš?
Pojď jen blíž,
ať moji vládu uvidíš.

Já jsem dobrý a štědrý pán,
kdo mi chce sloužit - tomu dám !

Všechno bohatství světa
se do mých rukou stéká
a má je moc a všechna sláva.
To slast - slast je pravá.

Lidský duch : (váhavě přistupuje)

Rozum : (vlídně)

Jenom se neboj,
ke mně pojď !
Já nejvyšší jsem z lidských ctností,
pramen veškeré vědomosti.

Lidský duch :

Tak mi pověz, ty učený,
proč jsem tu v těle, na Zemi ?

Rozum : (posměšně)

Že se tak hloupě můžeš ptát ?
Odpověď na to nelze dát.

(směje se)

Pročpak jsi přišel na tu zem !?
Copak tě někdo poslal sem ?
Anebo jsi snad jinde byl,
než jsi se tady narodil ?

Lidský duch : (rozpomíná se)

Já tak těžko vzpomínám si...
na jiném světě byl jsem asi.

Rozum : (shovívavě)

Ale, ale ! Nech hloupých vět,
vždyť není nic, než tento svět,
co vidíš těma očima.

(ukáže k oku)

(Duch se obrací k oku. Okem skočí dovnitř veselé dojmy. Jsou to
hoši ve žlutých, oranžových, blankytných a zelených šatech, mizí
za závěsem)

Dojmy : (společně)

Jsme dojmy všeho kolem...

(každý zvlášť)

vítr prach žene polem,
zvířata běží na louku,
pták vzlétl, roste květina...
Kolem se kupí lidská díla,
tvář naklání se k tobě milá,
je toho tolik v krásném světě,
co zvládne tě a zaujme tě.

Rozum :

Jistě jsi poznal,
co na světě jsem zbudoval.
Ty stavby a rychlé stroje,
to všechno je práce moje.
A všechn lidský um
se vždy opíral o rozum.
Mně jenom vděčí lidstvo celé,
má ve mně vlastně stvořitele.
Naučil jsem je slova znát
a přemýšlet a číst a psát
a co si cením nejvíce -
udělal jsem je z opice.

Lidský duch :

Co jsi to vyslovil ?
Nikdy jsem zvířetem nebyl !

Rozum : (nepřátelsky)

Jenom se vztekej, jen si křič,
tvá doba už je pryč !
Ty se rozčiluješ?
Komu chceš říci, že tu žiješ?

Nikdo o tobě v světě neví
a nikdo tě už neobjeví !

Něco ti povím - pozor dej si -
já jsem teď člověk - a ty - nejsi !!

Lidský duch : (ohromeně)

Cos řekl ? Je to sen ?
Vždyť jasně cítím, že tu jsem !

Chceš zatajit mne světu ?
Ty páro mozku ze závitů,
které po smrti budou hnít,
zatím co já dál budu žít !

Rozum : (vztekle syčí)

Nebudeš dál, nebudeš víc !
Nejsem -li já, už není nic !

Nic nepřekoná smrti den,
navždy přináší konec všem !

Není nic víc, než tento svět,
dokud jej mohu uvidět.

A po smrti už nejsem víc...
když nejsem já, není už nic !

Lidský duch :

Jaká hrůza, jaký děs !
Což kdybych zhynul dnes !
Jak představit si - nikde nic !
Už nežiji ! Už nejsem víc !
Není myšlenka, jež se ptá !
Nic necítím ! Již nejsem já !
Já ! Já ! I když nešťasten,
však přece cítím ! Přece jsem !
Nemůže pravdu mít !
Já nechci zemřít, já chci žít !

(černý a bílý dojem skočí okem)

Dojmy : (černý)	Noc dala zemi v oběť tmám,
(bílý)	zrak tvůj zaletěl ku hvězdám,
(černý)	všechno se ztrácí v prostoru,
(bílý)	jen jedinou má oporu v tom mihotavém třpytu, pozdravu cizích světů.

Rozum :

Já budu spát. (usne na trůnu)

Lidský duch :

(dojmy zmizí)

Jak jsem rád !
Teď budu chvíli sám.
Jak maličkým se zdám,
jak pustá je ta zem,
jsem opuštěn, tak opuštěn !

Hlas onoho světa : (tiše)

Kéž mír tě najde v tichosti,
tvá cesta plná milostí !

(zprava po ochozu příběhne mládí. Černovlasá dívčina v
bledězeleném šatě, hned plná vzdoru, hned zase zasněná

a lítostivá. Seběhne na vyvýšené místo před pozadím jeviště)

Mládí : (volá)

Vzhůru, naděje ti svítá !
Již jsem tady ! Kdo mne vítá ?

Lidský duch :

Přišlas jako bouře sem.

Mládí :

Jsem nejlepší - co dává zem,
žití ti nesu den
a budoucnosti sen,
jsem mládí, mládí jsem !

Rozum : (probuzen)

Copak chce tady ?
Já ji nevolal.
Abych si na ni pozor dal.

Lidský duch :

Mládí mé,
tys vírou povzbudilo mne,
s netrpělivostí se ptám,
kde svoje štěstí mám !

Mládí :

Já probudím tvůj cit
a začneš žít !

(obráť se k srdci a vztáhne k němu ruce)

Slyš lidské srdce ! V citu schránu
ať otevřenou najdu bránu !
Ty blaženosti hoste
vyjdi po tělesném mostě !

(ze srdce vyšlehně kužel světla, v něm se vztyčí cit, dosud
ukrytý v srdci a vystoupí. Světlo se opět ztlumí ale zůstane
jasnější než dříve. Cit je zlatovlasá dívka v bílém šatě ,
obraz čistoty)

Cit : (mluví k duchu)

Jdu k tobě, mládím vzbuzený
budu ti sloužit na zemi.
Jsem jediným tvým znamením,
jsem tvoje řeč a tvůj jsem čin.

Řekni jen slovo, půjdu tam
kam pošleš mne, ty můj jsi pán.

Vroucností a něhou citu

přines požehnání světu.

Lidský duch :

Vždyť ty jsi věrně můj !
Proti rozumu při mně stůj !

Rozum :

Ten vliv nemohu zmoci !
Co mi teď bude ku pomoci ?
Kde padá moc, jen jedno jest :
přetvářka, klam a lest.

Mládí : (pobouřeně)

Žeň toho dědka studeného
z trůnu svého !

Cit : (k duchu)

Vládni v určení odvěkém,
vždyť přece ty jsi člověkem.

Rozum : (nerad slézá s trůnu)

Och, toto je mi pěkný vděk !
Jak skryji před nimi svůj vztek ?

(napadne ducha)

Toto mám za své zásluhy !
Vždyť ty jsi v světě ubohý !
Jaké chceš dokázat činy
ty duchu neznámý a utajený ?
Ještě tě nikdo neviděl !
Do čeho bys teď mluvit chtěl ?
Jen já jsem vždycky slovo měl !
Co nade mne být může víc ?
A ty ? Ty v světě nejsi nic !

Mládí :

Jsi lhář !
Já znám tvou pravou tvář.
I když smělému mládí
tvé nepřátelství málo vadí,
přece je vždycky zasáhneš,
když dáš mu poznat, co je lež !

Cit : (k rozumu)

Je omezenec, kdo ti věří,
čím chlubíš se, je cizí peří !

Lidský duch :

Já toužím po tom , abych znal,
co lidský duch sám vykonal.

Cit :

To právě rozumu je klam,
že jeho pán
tak málo na světě je znám.

Ten sluha sluhů jen Istí svou
se z místa, jež je pode mnou,
vyvyšuje až nad tebe.
A hřích ten volá do nebe.

Však je to lidstva vina
Na svoji cestu zapomíná...

To proto duchu ubohý,
že rozum dává výhody,
bohatství, slávu, pýchu,
a proto též, že k smíchu
jsou jemu všechna varování.
Ti, kdo rozumu se klaní
a říkají, že duch v nich není,
jsou rozumu podrobení.

Rozum :

Musíš žít rozumně !
Cit je proti mně !
Co chce udělat z lidí ?
Jsou jenom tělo, které chodí
a které naučil jsem myslet
a kdo se diví, že na svět ?

Lidský duch :

Cožpak je země ke mně hluchá ?
nenajdu nikde dílo ducha ?

Cit :

Jistě, že je nalezneš,
vždyť přece cit - je ducha řeč !

Co je rozumem promyšlené,
vždy bude mrtvé studené.

Duchovní projev tvořivý
tě krásou, touhou oživí.

Tisíce roků stará slova
o duchu promlouvají znova
a lásky moc a nadšení
znovu rozdmýchá umění.

Díla lidství velikého

jsou činy ducha ohnivého.

Pravdivým slovem odvážní
bojují proti rozumové lži.

Kde přistoupí duch k činu svému,
tam rozum slouží jemu !

Mládí : (směje se rozumu)

Můžeš se ještě smát ?
Zůstal ti rozum stát !

Lidský duch : (zahání rozum)

Ustup mi z cesty ! Tělo chci mít !
Chci něco dokázat ! Chci žít !

Rozum : (se odplíží stranou)
(pro sebe)

Na to místo se zase vrátím
a záhubou ti splatím !

(k duchu)

Jsem zvědavý až začneš,
co beze mne si počneš.

Lidský duch : (usedne na trůn)

Co teď ? Kdo mě povede ?

Rozum:

Jak to dovede !

Mládí :

Jsem tady !
Mládí, mládí,
probouzím tě k životu.
Čas vzkříšení ! Čas rozletu !

Svět musíš nyní poznat sám,
nové oči ti dám.

(okem vskočí dojmy. Většinou šedivé, hnědé i černé)

Dojmy : (po sobě)

Je smutno na Zemi !
Slyšet je nářek, úpění.
Volnému pohledu se brání !
Lidé jsou nuceni a štváni.
Den - to je dřina bez radosti.
Láska utone ve starosti.
Bez odměny se žádá práce.
Zahálka mnohým vyplácí se !

Touha po štěstí málo platí.
Milého odvedou kati

do válečného děsu !
A milá prodá krásu !

Ten, kdo se tam chce dobře mít,
sám musí lhát a jiné bít.

Mládí :

To ošklivý je svět !

Lidský duch :

Ten lépe nevidět !

Cit :

Kdyby ze srdcí proudil cit,
nemohlo by to být, nemohlo by to být !

Rozum : (podrážděně)

Ten pokrok všude, to jste neviděli ?
Kdypak se lidé takhle měli ?

Mládí :

Z krásných snů
se probouzím do šedých dnů...
nutí mě v pouta, ponížení,
v beznadějně zevšednění...

Když vyslovím své naděje,
svět se mi vysměje.
Na moji čistotu...
vtisknou špíny šlápotu.

Tam, kde chci spravedlnost cítit,
chtějí mne obelstít...

Lidský duch :

Již neplač, sladké mládí moje.

Cit : (k duchu)

Čekají na tě těžké boje !

Mládí : (k duchu)

V takovém světě nelze žít !
V lepší jej musíš přetvořit...

Lidský duch :

Mám sílu, mládí, cit,
mohu jen zvítězit.

Rozum :

Chachachá, holka drahá,
nedělej z něho sebevraha !

Lidský duch :

Chci žít !

Cit :

Odvahu musíš mít !

Rozum :

Neposlouchej ztřeštěné mládí !
Chtělo by kácet světa řády
a všude vidí ohavnost.
Zatím však je to dobré dost
a zítra ještě lepší bude,
až rozum bude vládnout všude.

Mé rady se ti vyplatí.
Úspěch ti cestu pozlatí.

Hleď si mne , pěstuj ! Celá zem
se klaní před velkým rozumem.

Mládí :

Ten netvor !
Ještě mi zbývá vzdor !

(Duch vyskočí a hledí napjatě na mládí. Rozum mu dá
ruku na rameno a šeptá mu :)

Rozum :

Neposlouchej to ponoukání,
v nebezpečí tě vhání
a neubrání.

(Duch znovu usedne a naslouchá rozumu .)

Rozum :

Na bídu jen tě vnadí
to krátkozraké mládí.
Copak ti může dát ?
Což nebyl každý mlád ?
A je to lepší v světě ?
Už dobro všude kvete ?

Ten směšný, mladý snílek
chytrákům sedne na lep
a rozdá svoje síly,
by jiní zvítězili.

Lidský duch :

Běda...
je všude zrada ?

Mládí :

Zkažený svět !
Co musím vytrpět.

Cit :

Lék vždy má na bolest,
kdo čistý jest !

Rozum :

Já naposled tě varuji !
A přitom tobě slibuji,
že dám ti blahobyt,
když neposlechneš cit !

Lidský duch :

Já se chci dobře mít...

Cit :

V kámen se proměnit !

Mládí :

Sám sobě lhát a jiné bít...

Rozum :

Na jejich vzdechy málo dbej.
Na sebe mysli ! Užívej !

Je toho tolik, co ti dám,
vždy něco nové, lepší mám.
Uchopí tě to jako vír,
nezbude času abys žil...

Tím moří se jen hlupáci...

Cit : (k duchu)

Neposlouchej toho hada !
Živ oheň můj, ať nevychládá !
Ty ani nevíš, kam tě zve !
Pomysli na to, proč jsi zde.
O život musíš zápasit,
on chce tě zahubit !

Lidský duch :

Jen boj, jen boj,
námahu nepokoj !

Stále se za představou štvát
a přitom na cestu se ptát,
když nevím v světě kudy kam ?
Co z toho mám ?

Já chci mít klid !
Já se chci dobře mít.

Mládí :

Konec mých nadějí !
Jsi slabý, zbabělý !
A já jsem chtělo, abys bojoval !
Přináším tobě ideál.

Lidský duch : (se vzruší)

Ideál?

Rozum :

Ideál !

Cit : (k duchu)

Cíl by ti dal...

Mládí : (vztáhne ruce a hledí vzhůru odkud začne proudit světlo které se zesiluje a zalije všechny kromě rozumu)

Věčně září Světlo v tmách
v nedostupných výšinách,
v nedotknutelné čistotě,
však v neochvějné jistotě.
V něm rozvíjí se ctnost,
je nezrzena upřímnost,
vládne meč spravedlnosti
s nezlomnou věrností !

Vše jemu slouží s pokorou,
vše k němu vzhlíží s důvěrou,
má touha k němu vystoupí,
mou bolest pochopí.

Dá mému žalu útěchu,
nezná křivdy a výsměchu,
síla z něj vyzařuje,
svět v krásu proměňuje.
Když k němu vzhůru zřím,
ničeho již se nebojím,
dává mi naději a chtění vzruch

(ruce mu poklesnou)

kdo je to však ?

Hlas onoho světa : (s úctou)

Je to Bůh !

Lidský duch :

Zdá se mi nadevšecko cenný,
ten příslib světlem zahalený,
zem pojednou mě nevábí.
O věčném blahu vypráví
neznámá, jasná říš.
Něco mě volá, nese výš
ve světelný ten kruh...
Co je to však ?

Hlas onoho světa :

Je to Bůh !

Cit : (klečí na kolenou, ruce sepjaty)

Já úctou se a bází chvěji.
Čarovné tóny kolem znějí,
paprsek s paprskem se stéká
a jako hořící řeka
se shůry line požehnání.
Jsme jeho světlem obetkáni,
jak do ohnivých stuh,
Kdo seslal je, snad Bůh ?

Hlas onoho světa :

Bůh !

Rozum : (skočí před ducha)

Kam se to díváš, což jsi blázen ! ?
Jen pěkně spadni s výšky na zem !

K čemu ti budou... ideály !
Chceš, aby se ti smály ?
Lidé jsou plni ničemností
a ty uvěříš v ctnosti ?

Lidský duch : (zakryje si oči, světlo zhasne)

Vidinu moji zahání,
tak předem jisté zklamání...

Cit :

Doufej přece ! Vždyť doufej již !
Což sílu necítíš ?

Lidský duch :

Marno je doufat snít...
jen rozčarován být...
lépe se podrobit.

mládí :

Musíš za svojí touhou jít !

Rozum : (o mládí)

Tvou spokojenost podrývá
ta holka bláznivá.

Lidský duch : (oboří se na mládí)

Tvé vzlety nejsou k ničemu.
Odejdi, než tě zaženu !

Mládí :

Bláhový, ty mne zaháníš ?

Lidský duch :

Odejdi, než mě utrápíš !

Mládí :

Na mne teď padla tvoje zloba ?
K odchodu ještě není doba.
Mám pryč se brát ?
Budeš vzpomínat,
znovu by měl mne rád,
ten , kdo byl málo mlád ! (pomalu odchází)

Cit :

Ty chceš odejít ?
Kdo bude se mnou bdít nad jeho osudem,
bojovat s rozumem ?

Lidský duch :

Je mi tak těžko pojednou,
nebe se níží nade mnou,
ať mládí zůstane !

Rozum :

(k duchu)

Raději ne.
Nyní se mužem staneš,
na mládí zapomeneš
všemu zasměješ se brzy.

Mládí :

Nebo budeš mít v očích slzy !

Lidský duch :

Odejdi, chci mít klid.

Mládí :

Jsem vzácný host !
Teď budeš chudší o milost,
ale já odcházím, chci jít !
Vidím, že nechceš žít. (zmizí za závěsem)

Cit :

Vidím, že nechce žít.

Rozum :

Konec bláznivého času.
Má moc visela na vlasu,
však už skončila se váda
a brzo se mi vrátí vláda.

Lidský duch :

Je mi smutno teď...
Zavolejte je zpět !

Cit :

(k duchu)

Mládí ? To už nevrátí se...
Čím srdce rozhoří se ?
Mládí krásné bylo...
teď po něm prázdnost zbylo...
Cítíš tu samotu ?
Odešlo mládí nám...
co dělat mám,
aby ses vzchopil k životu ?

Rozum : (k duchu)

Mohlo být dobře ti,
nebýt té kvíloty.
Mohu se trochu hnout ?
Něco ti poskytnout ?

Všude je zapletený
ten tvůj cit ubřečený,
stále mi brání
v každém počínání.

Chceš-li mít klid,
tak se ho musíš zbýt.
Pořád o něco prosí
jen výčitky ti nosí.

Lidský duch:

Bolest, bolest jen,
nejsem spokojen,
co dělat mám ?
Chci žít !
Však chci se dobře mít.

Rozumu věřit mám ?
Rozum mám poslechnout ?
A k čemu cit mi je ?
Vyčítá, zrazuje,
nic mi nepřeje
a nepřestávám žhnout.

Cit :

Bolest tě upomíná ?

Moje to není vina.
Pro tebe musím strádat.
Ty nechceš žít a dávat,
tvůj cit nerozdaný
po okraj srdce plní
a klade se jak tíž
na hlavu tvou...

Dej mojí touze cíl,
by se tvůj oheň lil
do studeného světa,
kde tolik srdcí čeká.

Rozum :

Nedbej toho,
co máš z koho ?

Lidský duch : (odvrátí se od citu)

Co mohu komu dát ?
O sebe musím dbát.
Když budu myslet na jiné,
mě zatím štěstí opomine.

Rozum mne více miluje,
nežádá, ale slibuje !

Pryč s citlivostí dítěte !
Najdu si místo ve světě.

Rozum : (skočí a hrubě uchopí cit za ruku)

Už mám tě v moci, mám,
teď budu mluvit sám !

Cit : (k duchu)

Nedám ti klid.
Musíš mne mít !
Jsem čin tvůj, tvoje řeč !
Nadarmo život prožiješ !
Dovolíš-li mu umlčet,
pak nepozná tě svět !

Lidský duch :

Už jsi mi k nesnesení.

Cit :

Budeš tu ve vězení !

Rozum : (vleče cit k srdci)

Chá, ty mi hrozíš ?
Ještě líp !
Co slibuješ mu,
budeš mít !

(smýkne citem k zemi a roztáhne ukrytou mříž, která cit u srdce uzavře)

Mříž tobě, mříž !

Cit : (se vzchopí a stane za mříží, volá ducha)

Slyš mne, slyš !

Lidský duch : (rozhlíží se nechápavě, je otupen)

Co se to stalo se mnou ?
Mé nitro nechvěje se...
v hrudi mám tíhu chladnou...
můj neklid mizí...

Jen samé tváře cizí
s úzkostí ke mně vzhlíží,
co myslí si... nevím...
Já jim nevěřím...
Všichni mi chtějí lhát.
Nikdo mě nemá rád.

Rozum :

Je můj ! Je můj !

Cit :

Slyš mě a důvěřuj !

Rozum : (poskakuje okolo ducha, usadí ho, usmívá se)

Vidíš, že pravdu mám,
všechno byl jenom klam.

Nade vše si mě važ,
jsem jediné, co máš.

Více v životě není,
jenom rozumu pozdvižení.

Cit : (lomcuje s mříží)

Hlas nemůžeš mi vzít !

Lidský duch : (tiskne si ruku k hrudi)

Bolí , zas bolí, nemám klid.

Rozum :

Už budu brzy pán.

Poslední sílu v tobě udolám.

(Po chvíli skočí do oka bílý dojem)

Dojem :

Viděl jsem oči a v nich zlatý třpyt,
slzy jak dýmky se skví,
čarovný ten zrak
čistou něhou blažil tak,
že na čem spočinul, světlem se oblilo.
Štěstí se sklonilo
v ta místa posvěcená,
kudy šla ona žena.

Byla to láska ?

(Na ochoze se objeví láska - hnědovlasá, v růžovém šatě, její ruce
jako by hladily. Stane a zvolá :)

Láska ! (pak seběhne dolů)

Přicházím k člověku,
dávám mu sílu k rozmachu
teplo věčného plamene
a štěstí ztracené.

(Duch povstane a pozoruje lásku)

Cit : (vztahuje k ní přes mříž ruce)

Pojď, pojď,
lidský cit vysvobod' !

Rozum : (pozoruje ducha)

Už zas mu v očích svítí
a tváře jak mu planou !
Musím si na ni pozor dát,
kde ta se usadí,
tam rozum musí stranou.

Láska :

Přinesla jsem ti nový cíl
vzlet mládí, jenž tě opustil,
znovu ti navrátím
a zase budeš tím
čím bývals dřív.

Hlas onoho světa :

Sám buď si milostiv.

Lidský duch :

Chtěl bych být milován.

Láska :

Milovat musíš sám !

Cit :

Pojď mi volnost dát,
jak toužím milovat !

Rozum : (obchází okolo mříže)

Bude to těžké mít,
kde uvězněn je cit

Láska :

Já takovou mám čaromoc,
že přetvořím tvora ubohého
v člověka pravého
a dám mu lidství velikost !

Z nedbalce bude pilný muž
a pijan nezpije se už,
kdo padl, znovu z bláta vstal,
na cestu k domovu zbloudilý se dal.

Kdo sám se nechtěl hnout, teď z lásky učiní,
co navždy spasí ho a zbaví kletby pout.
Kdo skoro zahynul a jeho plamen zhas,
ten z mého žáru vzal a rozhořel se zas.
Důvěrou pomohu člověku z hlubiny...

Dej též se pozvednout,
zbavit se sobeckosti,
ať dobrá vůle vede tě
žitím až do věčnosti.

Dám tobě křídla nezdolná,
vzlétneš až nad oblohu
a najde cestu láska tvá
k Tomu, který mne seslal - k Bohu !

Hlas onoho světa :

K Bohu !

Rozum :

Řeč sladká, slibů pozlátka,
pěkná - pohádka.

Lidský duch :

Jsem z tebe nejistý a sklíčený.
Cítím i bázně zachvění.
Vidím se plný špatností,
tvé nejsem hoden milosti,
já musím tolik odčinit,
bych směl o tobě snít.

Láska : (vztáhne k němu ruce)

Hle, brány lásce otvírá
pravá a čistá pokora.

Rozum :

Ten bloud !
Však nesmí lásce propadnout.

(k duchu)

Můj milý, už se vzpamatuj,
vždyť je tak směšný nárek tvůj.
Neskončí-li to již,
v slzách se mi tu rozpustíš.
A pro co ? Pro nic. Pro přelud.
Tak přece trochu chytrý buď !

Lidský duch :

Vidíš sám,
že čistou lásku poznávám.

Rozum : (důvěrně k duchu)

Abych se zasmál tomu !
Ta troška poblouznění,
pramení z roztoužení
a ukojení,
ve zvyk ji změni
a bude konec všemu. (zachechtá se)

Láska :

Jak se mi hnusí !
Poslední jeho touhu dusí...

Cit :

Tak může rozum promluvit,
když potlačen je cit.

Lidský duch :

Jak se mi zprotivilo
zvířecké moje tělo.

Láska :

Nehroz se toho objetí,
vždyť věrná láska posvěť,
co příroda ti dala.
Já přece ducha jsem ! Já nejsem z těla !
A láska pravá
odluku překoná
i zvadlá léta stará...
Smrt překonává.

Lidský duch :

Jsem okouzlen tvou ctností

Rozum : (posmívá se)

Když mluví o věrnosti ?
A ty na ni dáš ?
Jednou-li odoláš ?
Či dvakrát ? Desetkrát ?
Cha, já se musím smát !
Kdo dneska věří na věrnost ?

Lidský duch :

Cožpak ji není v světě dost ?

Rozum :

To je dnes vzácné koření.
Dost je jen řečí kolem ní.
Na oko péče, povinnosti,
v skrytu se u milenky hostí,
ve dne se naučení káže,
v noci příklad ukáže.

Lidský duch :

To sotva pravda bude.

Rozum :

Jak říkám, je to všude.
Však ty to poznáš,
na mne dáš.
Tak hloupý žádný není,
by odepřel si pobavení
a hlavně trochu změny.

Cit :

Na cit nedbají ?

Láska : (tiše)

Ti lásku neznají...

Rozum :

Věrnosti učí tebe,
jako by spadla z nebe.

Láska : (k rozumu)

Které jsi zkazil, těmi smýkej,
však mne čisté, se nedotýkej !

Jen láska překonává zlo,
na světě by být nemohlo
kdyby se lidé milovali...
Oni však rozumu se vzdali.

Lidský duch : (postoupí blíže k lásce)

Chci tebe jen.

Rozum :

Nevidíš ? Je to sen !

Cit : (k duchu)

Ó pusť mě, pusť mě ven !

Láska : (k duchu)

Pojď, já tě zachráním.

Rozum : (vkročí mezi ducha a lásku)

Tomu já zabráním.
Vím už, čím
si tě udržím.

(na scénu zleva vběhne vášeň. Polonahá žena, oděná do pásů
z rudého zlata a v rudých závojích, které stále muchlá a škube)

Jsem také oheň, žár.
Proč bys mnou pohrdal ?
Zapomeň na sen !
Zvu tě ! Jsem vášeň.

Láska : (vyběhne o několik stupňů výše a halí se závojem)

Ta mne vždy vyhání.

Cit : (ustoupí k srdci)

Je dusno kolem ní.

Duch : (ustupuje k trůnu)

Bojím se jí.

Rozum :

Líbí se mi.

Vášeň :

Jsem jedině,
co na této zemi člověkem zachvěje
a hne.

Jsem služka rozumu.
A sloužím věrně mu,
ale zlost musím mít,
když říkají mi cit.

Cit :

Tak mne pohanit !

Láska :

Mám tu s ní zápasit ?

Lidský duch :

Co přišla jsi mi dát ?

Rozum :

Vzrušit tě, rozehrát.

Láska :

Ta přede mnou nic nesvede,
ať řekne ti, co dovede.

Vášeň :

Jsem mocná, strašná jako mor,
mým dechem hyne lidský tvor,
v mé náručí jsou tenata,
Lásku vyženu ze světa !
Já umím lépe okouzlit
a co si získám, proměnit..

Není to pro mne těžká věc,
by z hrdiny byl zbabělec.
A v rozpacích mne nenechá,
pilného změnit v lenocha.

Kdo srkne vína, lehká věc,
zkrátka je z něj opilec.

Mnohý dřív hrdý, ctěný byl,
teď do prachu se položil.

Kdo řekne mi, že neumím ,
člověka změnit v pouhý stín ?

(postaví se zlobně proti lásce)

Nesmí však lásku znát,
někoho milovat,
a nesmí vnímat cit,
smí jenom sebe mít,
a svoje choutky chtít.

Lidský duch :

Hrůzu mi nahání.

Rozum :

Trochu přehání.

Cit :

Láska tě ochrání.

Láska : (hrdě)

Želím těch, kdo ti podlehnou,
však mnohý už byl spasen mnou,
teď pravím ti, zde ustup přede mnou.

Rozum :

Ještě tu nejsi paní.

Lidský duch :

Co nad lásku je krásnější ?

Vášeň :

Já jsem však v světě mocnější
a všichni jsou v mém područí.
Lidé to ani nevědí,
protože mne i láskou zvou
a kráší krutost mou.

Už nad kolébkou čeká
mé pouto na člověka.
Vášeň rodičů k dítěti
nese mu zkázu, prokletí...
muž zahoří-li vášní k ženě,
tu mučí ji, sám v hřích se žene.
Když v ženě vášeň k muži vzklíčí,
tu sama klesne, muže zničí.

Tisíce lidí si klnou,,
pro svoji vášeň oblíbenou
a v její síti
své promrhají žití.

A mnohý, za svou jde-li vášní,
ve zkázu svou a v hrob jde strašný.
Lidská vášeň nezkrocená,
šilenstvím znamenaná,
zuřivostí svou zahubí
celé národy.

Lidský duch : Dost !
 Je to děsná upřímnost !

Láska : Proč lidé vášni propadnou
 a láskou pohrdnou ?

Cit : Protože zmírání za mřížemi
 cit rozumářů uvězněný.

Rozum : Protože tam, kde láska vládne,
 rozum až na poslední místo spadne.

Lidský duch : (k lásce)
 Já toužím po tvém požehnání.

Vášeň : (zakrouží kol něho)
 V mou náruč spěš a zanech zdání !

(Láska vystoupí ještě výše. Na ochoz zprava svižným krokem
vyjde práce. Prostá dívka v bílé halence a modré sukni s kratšími
sepnutými vlasy. Vztáhne ruce k lásce)

Práce : Již přicházím.

Láska : Zde smutná dlím.

(Práce dojde k ní a obejmou se)

Lidský duch : (znepokojen)
 Ty patříš k lásce ?

Práce : Jsem práce !

Všichni překvapeně vydechnou : Práce ?

Rozum : Tohle mi lahodí,
 ty dvě se k sobě vůbec nehodí.

Práce : Po stopách lásky kráčím bez únavy,
 své místo mám tam, kde se pozastaví.
 Vše konám ochotně, by láska s námi byla,
 ona je paní má a smysl mého díla.

Za nocí vstávám bez reptání, byť tvořily by řadu,
na čela rozpálená chladný obklad kladu,
za jitra jedny vyprovázím a s druhými se loučím,
zvečera zase s úsměvem den namáhání skončím.

Jsem pokorná a tichá tak jí nerozlučná družka.

Rozum : Jsi jenom hloupá služka.

Lidský duch : Mně se služba moc nelíbí,
s ní bych se málo shodl.

Snad bych lásko tvé přísliby
i bez ní mít mohl ?

Láska : Nemohu bez ní být.
Nechceš-li jiným pomáhat,
musím tě opustit.

Vášeň : (zatočí se divoce)

Chachachá,
Jak uhodnout,
kdo aspoň trochu tuší,
co platí na lenocha ?
Pro lásku nechce prstem hnout,
pro mne - vypustí duši !

Cit : To mě zlomí a zkruší.

Lidský duch : Začíná mi tak smutno být,
ne, nesmíš odejít !

Rozum : (k duchu) Máš se obětovat...
namáhat...
Já nežádám nic, ale dám !
Něco lepšího tady mám.

(Zleva vběhne zisk. Oblečen ve žlutém, měkkém trikotu. Jeho oblek má všude samé kapsy. V každé má zisk peníze a stále je přendává.. Jeho šaty jsou velmi špinavé, tak i ruce i tváře. Tančí před duchem svůj tanec.)

Zisk : Já jsem zisk.
Penězi jsem si jist.
Nejsou-li tu, tak budou tady,
já jich mám dosti všady.

(vtiskne duchu do dlaně peníz)

Já jsem zisk..
Hle peníz jsem ti vtisk.
Já dříve nehnu se,
až co to vynese.
Kde možnost zřím,
tam ošidím,
rád práci vyhnu se.

Já jsem zisk.
A bývám někdy čist.
Toť marná snaha poctivosti,
když málokdy mne hostí.

Co lepším učiní,
hned se zas ušpiní.
Lidem to málo vadí,
přesto mne mají rádi.
Vše pro zisk !

Cit : (volá k duchu)

Nesmíš se zašpinit !

Láska :

V ničem proměnit...
Po šíjích zdeptaných,
po bídě blížních svých
se s nenasytným měchem
poženeš za prospěchem.

Práce :

Kdo lásku dává v práci,
z těch plodů, jež mu vrátí,
vždy čistě může žít.

Zisk :

A nemít nic !

(Rozum a vášeň se smějí :) Nemít nic !

Lidský duch : (se úzkostlivě táže)

A nemít nic ?

Práce : (zesmutní)

Žel pravdu mají,
jiný se za mne nají.

V zrak se mi slza dere.
Kdo odměnu mi bere ?

Zisk :

Zde v kapse se mi houpá.

Rozum : (směje se)

Vždyť jsem to říkal, že je hloupá !

Vášeň :

Ta je hloupá.

Cit : (pláče)

Hloupá...

Lidský duch : (k práci)

Ty po mně chceš, abych jiným sloužil rád
a nic mi za to nedovedeš dát ?

Práce : (vykřikne)

Ó ano !

(Na ochoz vběhne radost - dívenka ve vzdušných sukničkách,
vznáší se lehce, tanečním krokem. Jásavě zvolá :)

Radost !

Cit : Je přemilá.

Lidský duch : Jak je veselá.

Vášeň a zisk : (ustoupí a praví výhruzně)
Sem chodit neměla !

Rozum : Mně starost nedělá.

Radost : (udiveně vydechne)
Vy máte na mne zlost ?

(Počne tančit na ochoze)

Jsem radost z činu dobrého,
jsem radost z díla krásného,
radost z pomoci, z pohlazení,
radost z života na zemi.

Lásku i práci provázím,
navždy už patřím k nim.

Lásce rozdávám úsměvy
a práci patří mé zpěvy.

Jsem jako ptáče, plná plesu,
písničku se rtů k nebi nesu
a očaruji zraky lidí,
že krásnější svět vidí.

Kam šlehne moje síla čistá,
zapálí všechno jako jiskra,
mé blaho srdce plní
a plyne kol jak vlny...

Lidský duch : Je mi tak lehko, volno tak,
nebylo mi tak doposud,
se mnou radosti stále buď,
já chci se radovat..

Práce : A sloužit, pracovat ?

Láska : A věrně milovat ?

Vášeň a zisk : Chachá.

Cit : (smutně) Rozum ho nenechá.

Rozum : Nemá nic, než ty písničky,
 a usměvavé tvářičky.
 To není pro tebe.
 Víc rozum dovede.

 Dám tobě pocity
 v kterých je ukrytý...

(zleva se připlíží požitek, je tlustý, jeho chůze je vláčná, je
oblečen v měkké, splývavé roucho, měňavých barev. Promluví :)

 Požitek !
(tančí svůj tanec před duchem)

 Jsem zrádná past,
 do které vede slast
 a čekám,
 až pouty tebe omotám,
 zachytím do klepet
 tvůj pohyb a tvůj vzlet.

 Za to ti ale dám,
 sladkost, rozkoš a klam.

 Však uvidíš až užiješ,
 až požitku se napiješ,
 že všechno opustíš,
 všeho se pro mne vzdáš,
 i lásku oželíš,
 peníze utratíš
 a zdraví pochováš.

 A když se vymaníš,
 svět sobě zošklivíš,
 že znovu v náruč mou
 i za svou záhubou
 zase se navrátíš.

Lidský duch : Jsem jako opilý.

Láska a práce : K nám pohleď na chvíli.

Radost : Já prchám do daleka. (odběhne)

Rozum : A na mne výhra čeká.

Cit : On z tebe zvíře udělá
 a radost odletěla.

Zisk : Já v něm cit zabiji.

II. jednání

(Tatáž scéna : Lidský duch skleslý na trůnu, hlavu položenou na rukou. Cit je schoulen u srdce, rozum stojí opřen o mříže a pozoruje ducha.)

Hlas onoho světa :	Nežiješ, jen slepě žitím jdeš cestou necestou, po proudu nesen, hnán doby spěchem jako štvaný, do sítě zapleten, jak brouček lapený.
Lidský duch :	Užil jsem všeho k přesycení, však touhu nelze utišit.
Cit :	Nedbáš už na svůj cit, pro tebe štěstí není.
Rozum :	Co může můj vliv ohrozit ?

(do oka zvolna vstoupí dojem ve fialovém šatě - všichni
mu naslouchají)

Slyšte, slyšte.
a užasnete.
Já div jsem spatřil v světě.
Jak tisíce let kosmem pluje,
z minulosti se propaluje
do času přítomného
tajemství plné jméno
a neklid lidstvu nese.
O jeho moci pře se
syn s otcem, žena s manželem,
lid v sobě, národ s národem.
Válečný doprovází řev,
ve jménu tom teče i krev,
a záhy, znovu žehná míru,
na bázni porobených novou staví víru.

Půl světa po něm háže blátem,
půl světa maluje je zlatem,
a přece nikdy v lesku nezaskví se
a přece nikdy v blátě neztratí se.

Ach zdá se vskutku, že i pohaněno,
dál světem vládne ono mocné jméno
a spásu dává těm, kdo po něm touží
a posměvačům zkázy nese bouři.

Ta jeho hrozba hýbá celou Zemí,
podrývá jistotu a v bázni třese všemi,
o jeho velikosti svědectví dát mohu,
nic není nad jméno, jež lidstvo dalo Bohu !

(V oku zahoří světlo a vyšlehnou paprsky v podobě rovnoramenného kříže.
Fialový dojem zmizí. Světlo v jevišti pohasne úplně, jen ampule srdce rudě září. Zazní
hlas Syna Božího, pevný, vznešený, plný lásky i bolesti):

Já, Světlo, na svět jsem přišel,
aby nikdo, kdo věří ve mne,
ve tmě nezůstal.

(Lidský duch se pozvedne a přichází blíže k světelnému kříži, až se jeho postava
objeví ve světle. Rozum je skryt ve stínu)

Hlas Syna Božího : Nejen z těla jest člověk.
 Duch tělo oživuje.
 Tělu je třeba chleba této země,
 duchu, Slovo Boží ve mně.
 Já jsem chléb života.
 Amen, pravím vám, kdo věří ve mne,
 má život věčný.

Lidský duch : Život věčný, ten chci mít !
 Co dělat mám ? Jak uvěřit ?

Rozum : (opatrně se plíží k duchu a tiše mu radí)
 Tak se mu klaň a choď do kostela,
 hodně lidí to dělá.

Hlas Syna Božího : Milosrdenství žádám, ne oběti.
 Chvály od lidí nepřijímám.
 Ne ten, kdo říká mi Pane, Pane, ale kdo plní zákony
 Otce mého, přijde do království nebeského.

Lidský duch : (váhavě ustupuje)
 Zákony Boží... slova varovná...
 však nevím... co to znamená ?

Rozum : (nejistě) Jsou prý nějaká přikázání,
 já už si nevzpomenu ani.

Hlas Syna Božího : Budeš milovati Boha nadevšecko
 a bližního jako sebe samého.

Lidský duch : (nedůvěřivě)

Milovati Boha..?

Rozum :

Nadevšecko !

To nedovede ani děcko.

Milovat...

a nepoznat ho, nevidět ? (obráť se zády ke kříži)

(Světlo zaplane)

Hlas Syna Božího : (mocně zní)

Já jsem Pravda a Život...

Přišel jsem ve jménu Otce svého, ale
nepřijímáte mne.

Kdyby jiný přišel ve jménu mém, toho přijmete.

Já pak, že pravdu mluvím, nevěříte mi.

Amen pravím vám, nebe a země pomínou,
slova má nikoliv, nepomínou.

Lidský duch : (padne na kolena)

Ta jistota mne vyděsila,
to Boží ústa hovořila,
nemohou to být slova jiná,
než svědectví Božího Syna !

Rozum : (chce jej pozvednout)

Zachovej si jasnou hlavu !
Svlékni ho z božského hávu.
Když je tak všemocný,
proč na kříži mřel bezmocný ?

Varování už bylo
a žádné se nesplnilo
dál se mu lidé posmívají,
chytří se dobře mají,
když hloupé ošidí
a Bůh to nevidí.
Nedává ti to vysvětlení,
že není ?

Hlas Syna Božího :

Neposlal Bůh Syna svého na svět,
aby soudil svět,
ale aby spasen byl svět skrze Něho.
Třtiny nalomené nedolomím.
Ale až přijde Syn člověka, obviňovat bude
svět z nepravosti a hříchu a přinese soud.
Všelike štípení, jehož neštípi Otec můj
nebeský, vykořeněno bude.
Ale o té hodině žádný neví, ani andělé na
nebi, jedině Otec můj.
Co člověk zasévá, to sklídí.

Lidský duch :	Já chci žít ! Nechci být souzen, chci spasen být ! Před tebou Pane poklekám,, o Tvoji milost lkám.
Rozum :	Já pokořit se nenechám.
Hlas Syna Božího :	Já pravil jsem vám - bděte, i hledejte a naleznete ! Pomocníka pošle vám Otec můj ve jménu mém, Syn člověka přijde, Duch pravdy jest, On z mého vezme a dá vám, naučí vás všemu a připomene vám všechno, což jsem mluvil k vám.

Odcházím k Otci.
Nikdy už mne nespátříte.

(Kříž v oku pohasne, zvolna se rozsvěcuje dřívější světlo. Duch klečí na zemi, obličej v dlaních. Cit stojí u srdce a hledí k oku. Na nejvyšším místě ochozu stojí Poznání. Mladý muž v bílé říze opásaný zlatým pásem, na němž má připevněn zlatý meč. Bílé vlasy má sepnuty zlatým kruhem. V rukou drží zlatou misku ze které vychází záře. Mluví jasným hlasem, ale nikdo ho neslyší, než cit. Rozum stojí zachmuřen, pozoruje ducha.)

(Poznání pozvedne vysoko misku)

Hlas onoho světa :	Hle, pravda lidstvu dána ! Tebou nepoznána... Na dosah spásu máš. Kéž nyní dbáš o svoje žití, nechceš-li zaniknout...
--------------------	--

Poznání : (když hovoří, ti kdo je neslyší, jsou stísnění a nejisti)

Nadarmo Božích poslů hlas
na cestu domů volal vás,
sotva na Zemi dožili,
jejich dílo jste zmařili.

V nevědomosti jste mřeli,
již zpátky jste se nevraceli
ke světlým výšinám,
vykročili jste k tmám
na bludnou pouť,
kde museli jste zahynout.

Jasně bytosti po vás lkaly.
Tu seslal Syna Bůh dokonalý,
by ukázal vám cestu z noci,
v níž byste zašli bez pomoci.

Znovu vám věčný život kyne
a ten kdo nechce, nezahyne.
Však jestli zlu se oddáváte,
teď dvojnásobnou vinu máte. (spustí ruce zpět)

Cit : Po Pravdě lidský cit prahne.
Vyplní touhy lidstva dávné.

(klečící lidský duch usedá na zemi, je zamyšlen. Rozum ho stále zamračeně pozoruje)

Rozum : Co tady dumáš ?
Co děláš ?

Lidský duch : (vůbec na rozum nedbá)
Jak mám já dojít spásy ?
Jaký je význam asi
ve slovech Jeho -
milujte bližního svého ?

Cit : To marné je poučení,
zde žádné lásky není.

Poznání : Syn Boží ve svá slova
zákony Boží shrnul znova
do jediné věty,
jež povede tě všemi světy.
Co člověk činí, vždy se k němu vrátí,
a dobro dobrem, zlo zas zlem se splácí.

Rozum : Něco pro jiného učinit,
z toho ty nemůžeš nic mít.

Lidský duch : (neslyší ho a dále přemítá)
Život věčný - nebo zatracení.
Jiná možnost není.
Co udělám,
abych se dostal tam,
kde blaho slibuje se nám ?

Poznání : Kdo si chce jenom duši zachovat
ztratí ji.
Kdo Bohu chce se vzdát
věčnou má naději.

Cit : To byla vždy má tužba,
dobru a lásce služba.

Rozum : (k duchu) Přestaň už přemítat.

Lidský duch : (nedbá ho) Jak Boha milovat ?
Jak poznám, že je Bůh ?

Cit : Jistotu v citu svém má lidský duch !

Poznání : Jsem Poznání,
vývoje lidstva na Zemi
jediný cíl,
kdo našel mne, zvítězil.
S prvními kroky touto zemí
už přišlo lidstvu zaslíbení,
a svojí touhou vedeni
jste od zjevení k zjevení.

(pozvedne miskou a pohlédne vzhůru)

A ve svědectví novém
Bůh zjevil se vám slovem,
svou dokonalostí,
láskou a milostí !

Hlas onoho světa : Dokonalostí,
láskou a milostí .

Cit : I ten, kdo nedbá znamení,
mívá o Bohu tušení.

Rozum : (duchu) Vidím, že zle je.
Co s tebou se děje ?

Lidský duch : (pohlédne konečně na rozum)
Ten stále hřmí mi v nitru hlas
a slyším - nejvyšší je čas !

Vše ztrácí význam svůj,
zajímá mě jen osud můj
a vlastně - slyš mé přiznání :
Ten Bůh mi strachu nahání !

Rozum : Nech těch myšlenek o bohu.

Lidský duch : To nemohu, nemohu.

Rozum : (Istivě) Tak dobře, chceš mít klid ?
I v tom ti mohu posloužit.

(odejde trochu vlevo a odhrne závěs, vyjde šest zástupců různých církví a sekt)

Z nich každý dá ti spasení.

Poznání : Hleďme ! Lidská učení !

Cit : Co chtějí kmeti studení ?

(kněží obstoupí v půlkruhu ducha, sedícího na zemi. Jsou obráceni zády k poznání, které nevidí ani neslyší)

Všichni společně : Přinesl jsem ti spásu milý synu.

Lidský duch : Díky vám, tedy nezhyne ?

Kněz řím - kat :
Bůh na tě milostivě shlíží s nebe.
Stačí jen říci - věřím v Tebe.
Když navrátíš se v církve lůno,
všechno ti bude odpuštěno.
Uvěříš stěží,
jak Pánu na tom záleží,
Aby ses modlil k Němu.
Bohatou čekej na odměnu.
Za každé pokleknutí v chrámě,
víc miluje tě srdce Páně.
Když ke cti církve žiješ,
a řádně posty dodržuješ,
když knězi líbáš roucha lem
a pokladně jsi nakloněn,
je s tebou věčná Páně přízeň.
Sklíčenost svoji z mysli vyžeň !
Po zpovědi a přijímání,
či po posledním pomazání,
zas čistý budeš, skoro svatý,
ať byl tvůj život ledajaký.

Poznání : (hněvivě) Ať odpustí, kdo pochopil,
hříchy nešťastníku, jenž mu ublížil.
Však vaše hříchy nikdy se neodpustí !
Jsou proti Duchu Svatému, proti Spravedlnosti.

Lidský duch : (potěšen) Když je tak lehké spasen být,
dál tedy mohu, jak chci žít ?
Tak velikou moc dal vám Pán ?

Kněz : Ano, tak pravil nám.

Rozum : To bylo chytré, jak vidím...

Cit : Já mu nevěřím.

- Kněz pravoslavný : Nešťastný hochu,
nedbej ho ani trochu !
To lháři jsou a ďábli černí,
my jediní jsme pravověrní.
Nám jedině moc přísluší,
přinést spásu tvé duši.
Jsme určeni od Krista Pána,
onu jsou církev samozvaná,
neklaň se papežskému stolu,
neznal jej žádný z apoštolů,
když naše hlásal učení,
jen u nás najdeš spasení.
- Lidský duch : Z toho jsem zmatený...
- Poznání : (vztáhne miskou před sebe)
Pravda je jenom jediná,
Božího pohled na Syna.
nesoudil náboženské spory,
kněží se neptal na názory,
sám vedl pravdou lidstvo v nebe,
sám jeho Slovem spasíš sebe.
- Rozum : Mně se to líbí stále více ,
brzo už začne tahanice.
- Evangelický farář : Jseš-li o svoji spásu dbalý,
nehleď na vývoj zastaralý.
My cestu jsme zas obnovili.
lépe jsme Krista pochopili.
Společně vyznáme se Pánu,
nectíme Marii co pannu,
jak ti zbloudilí nevědomci.
Pán zajisté nám láskou splácí,
že před ničím se neklaníme
a jenom Jeho Syna ctíme.
My k němu modlíme se stále,
prosíme o pomoc Krista Krále.
- Poznání : Žadoníte na Božím Synu,
by odpustil vám všechnu vinu
proti Bohu Otci...
Což nejsou jedno od věčnosti ? !
- Kdo dobře koná
a jméno Boží v ústech nemá,
kdo vděčně chléb svůj vezme
a závist v sobě nenalezne,,
kdo bližním dává v radosti,
ne almužnu, však možnosti,
kdo vždy se vzhůru snaží

a čistým srdcem blaží,
bez církve přispění
dosáhne spasení.

Cit : Jsou pyšní, zdá se mi.

Rozum : (jízlivě) Tonu o tebe v strachu,
už vyvolil sis brachu ?

Husita-český bratr : Jim se ta chvála nedaří,
jsou všichni stejní bludaři.
Ty dojdeš k tomu pochopení,
až s námi půjdeš, vyvolený,
a touha tvá se upokojí,
až přijmeš podobojí.
My v ohni válek vyzkoušení,
milostí Páně obdaření,
jediní na pravdě jsme stáli,
za ni jsme bojovali...
V každém z nás plane jiskra
z popele našeho mistra.

Lidský duch : (přemýšlí)
Proň obdiv mám.
Dát se k vám ?

Poznání : Jak jste si pravdu k srdci vzali,
když jste se mstili v nenávisti a jiné tupili a mordovali?
Vraždili jste pro doušek vína.
Láska k bližnímu tak nezačíná.
Proti církvi jste povstali,
lepšími jste se nestali.
Jaký důvod teď pro to máte,
že jinověrci pohrdáte ?
Jenom jedno jste vykonali.
Do rukou lidem bibli dali.

Cit : Jenom války a nepokoje.

Rozum : (k sobě) Kdo poznal by v tom dílo moje ?

Lidský duch . (podezřívavě)
Vy všichni přízeň Boha máte
a navzájem se proklínáte,
odpusťte prosbě neznalého,
to máte každý Boha svého ?

(Kněží se všichni naráz pokřizují, pak sepnou ruce a zvednou oči k nebi)

(společně) Odpusť mu Pane rouhání,
tak mluví jenom pohani.

Je přece jenom jeden Pán
a k Němu vede naše víra, dej se k nám !

Lidský duch : Já z toho zmatek mám.

Adventista : (s biblí, v níž listuje)

To má jen jedno vysvětlení,
ti od pravdy jsou odkloněni
a každý z nich se proto mate,
že nedrží na písmo svaté.
U nás se denně
čtou z bible pravdy cenné.
My litujeme jich,
neb mají těžký hřích.
Po tom týdenním klotu,
den sváteční je v sobotu.
Kéž by tu vinu neměli,
že posvěcují neděli.
Jsem proti tomu bezmocen. (vzhledne k nebi)

Lidský duch : (poleká se) Též budu pro to zatracen

Poznání : Necht' v týdnu je, či v neděli,
jen kdybyste jej světili !
Jediné jeho procítění
a byli byste zachráněni.

Cit : Jenom chvíličku mít,
v níž možno vzhůru jít.

Rozum : Ještě chvíli té motanice
a cestu nenalezne více.

Československý farář : Nedej na řeči staromódní,
hleď, my jsme církev národní.
Už netřeba se ptát,
Říma se strachovat,
my máme všechno svoje.
nauky poděděné
jak chceme zvěstujeme...
Jsme zavázáni
jenom své milované zemi.

Lidský duch : To už je na mne mnoho.

Rozum : Snad necháš toho !

Poznání : Sluhy Božími se zvou,
sobě a církvi slouží
a proto k Bohu nedojdou,
kdo po něm touží.

Proto jsou lidé ubozí
a spásu najdou nemnozí,
v nichž touha neutuchá,
že bystrého jsou ducha.

Mezi lidstvo a Boha se postavili podle,
snížili jeho velikost až k neživoucí modle.
Kdyby teď přišel Boží Syn a pravil, že jste lhali,
s pohledem k nebi zdviženým byste ho křížovali.

Cit . (šeptá) Lidé neměli cit,
když mohli Krista umučit ?

Lidský duch : Zmatek můj neustává.
(obráť se k rozumu)
Která církev je pravá ?

Rozum : Obyčejně ta pravá bývá,
která nám po rodičích zbývá,
kterou jsme zdělili.
Už v kolébce tě pokřtili,
tak jaké rozmýšlení ?

Někdo však přec ji smění
i když se snadno nedá,
nevím, co v nové hledá...

Kněží společně : Nechť padne kletba na bídníka,
na rouhače a na hříšníka,
kdo církve mé je nepřítel,
má blízko do pekel !

Lidský duch : (vstane a ustupuje k trůnu)
.Čemu má věřit ?
Jak se přesvědčit ?
Všechno jest
jen podvod, klam a lest !
Pravda ? Lež je samá !

Poznání : Velká je jejich vina,
(pozvedne miskou) však pravda je tím nedotčena.

Cit : Na ně nedej
a pravdu hledej !

Rozum : Ten úskok se mi podařil.

Cit : (k rozumu) Sám jsi mu jedu navařil.

Kněží : (společně, ruce sepnuté na břicho)
Už jsem se pomodlil k Bohu svému,

necht' milostiv je synu zbloudilému,
aby se k víře navrátil.
Aby ovečku neztratil
pastýř zarmoucený. Pán jistě zázrak učiní,
vytrhne duši z nevědomosti,
já přivedu k věčné blaženosti.

Lidský duch : Jak je to směšné, věřit všemu,
nastrojenému, smyšlenému,
pro slibovaný život věčný
na zemi být jim užitečný
a Bůh - že jejich kejkle trpí !
(váhavě) Je jistě hluchý, slepý.
Ne, Bůh nemůže být.
(odvrátí se) Nic nechci s tím už mít.

Poznání Ty čisté ruce jste na kříž přibít dali,
do nečistých jste slovo Boží vzali.
Ubohý, kdo pro to se ho zříká,
neztrácí perla cenu v rukou loupežníka.

Cit : Kdybych volný být směl,
brzy bys pravdu uviděl.

Rozum : (domlouvá duchu)
Měl sis z nich jednu vyvolit,
k něčemu by to mohlo dobré být.

Lidský duch : To bys mi radit chtěl ?
Zdál ses být Boha nepřítel.

Rozum : (k duchu)
(pro sebe) Ve víře člověk klid a úkryt má.
Pravdu už potom nehledá.

(zprava z popředí vejde Věda, suchá bělovlasá žena, v černém sametovém hávu,
plném děr, z nichž mnohé jsou zakryty různými záplatami. Vztaženými rukama hledá,
co by mohla ohmatat a čeho by se mohla zachytit. Nevidí.)

Poznání : Dál, vědo, jenom dál,
vidím. že rozum pracoval,
pojd', jen pojd' vědo velkolepá,
škoda, že tápeš, že jsi slepá.

Cit : (krčí se k srdci) Běda,
to je ta suchopárná věda.

(všichni v úctě a obdivu) : Věda !

Rozum : (přistoupí k vědě a pokloní se)
Vítám tě vznešená
a vševědoucí dcero má.

(Kněží ustupují co nejdále, mumlají si a ukazují na vědu,
pojednou jsou sjednoceni)

Lidský duch : (k vědě) Proč tolik úcty máš ?

Rozum : (zakřikne ho, je vidět, že s příchodem vědy získává nadvládu)

Jsi nevzdělanec, že se ptáš ?

Věda : (neslyší ducha ani cit a poznání, mluví s kněžími a s rozumem poučujícím hlasem)

Zajisté, že je omezený tvor,
kdo při dnešních vědomostech o Bohu vede spor.

Kněží : Jsme v koncích se svým umem.

Věda : Necht' poradí se každý s rozumem.

Lidský duch : Nezdá se z toho moudrý být.

Rozum : (zabručí) Sám nevím, co mám chtít.

Věda : Ono neblahé dědictví minulosti
vyvrátit je teď na vědě, když úkolu se zhostí.

Poznání : Neví, k čemu se chystá.

Kněží : My držíme se svého Krista.

Věda : Osobnost to není historická,
zde pracovala fantazie lidská.

Rozum : (zjevně ožije) Teď jistotu mám znova.

Lidský duch : (šeptá si) Byla to Boží slova ?

Poznání : Zde, v lidském těle žil
a běda tomu, kdo Ho potupil.

Cit : Chtěl bych mu sloužit věčně.

Kněží : Víra je věřit v neskutečné.

Věda : Lidé dřív vybájený obraz Boha měli,
že jevům kolem sebe pramálo rozuměli.
Na každý úkaz nyní se lidé mohou ptát
a věda vyspělá jim důkaz může dát.

Poznání : Sama se bojí otázat, co všechno lidé znali,

když v dávných dobách bez vědy tak mnohé dokázali.
Čemu skutečně rozumí ?
Život vysvětlit neumí.
Neví o tom, co v přírodě a v osudu je psáno...
Že ti lidé jsou moudřejší, kterým je shůry dáno !

Věda : Se svými pomůckami všemi,
probádala jsem vesmír, Zemi
a můžete být ujištěni,
že nikde boha není.

Kněží : Ctíme Ho v nebes záři,
máme Ho na oltáři.

Lidský duch : (blíží se k vědě)
Tu jistotu mi můžeš dát ?

Rozum : Vidiš, nemusíš se ho bát !

Poznání : On dává vám, co k žití třeba,
z Jeho milosti jíte chleba
a jestli se mu zprotivíte,
jen sami sobě uškodíte.
Ať uznáte Ho, nebo ne,
Jeho odplata vás nemine.

Cit : (zoufale lomcuje mříží)
Zahyneš ! Zahyneš !
Proč nedbáš milostí ?
Volám tě v úzkosti,
rozbij tuto mříž
a budeš Bohu blíž !

Lidský duch : (tiskne si ruce k hrudi, jeho jiskra zazáří)

Touha je žhavá...
bolest neustává...
Chci žít !
Já měl jsem lásku, měl jsem cit,
něco vzácného jsem měl
a já to ztratil, zapomněl.
(vrhne se na rozum)
Prokletý rozume,
tys ukradl mi štěstí mé !
Jsi chytrý, všechno víš,
ale ničemu nevěříš,
v nic nedoufáš,
pro všechno jenom posměch máš !
(srazí rozum k zemi)

Rozum : (vyděšen) Co dělat mám ?

Lidský duch : Proč jsem tak sám
Cit : Kéž bych směl volný být !

Poznání : (mocně) Osvobodte svůj cit !

Rozum : (doplazí se k vědě)
Dopřej mi úkrytu,
nebo se z toho pomatu.

Věda : (nechápatě) Rozume, co tě kruší ?

Rozum : Jsem duchem napadán,
či vlastně - duší.

Věda : Co blábolíš ?
Nech pověr již !

Rozum : Toho se nezbavím,
já o něm vím !
Já slyším jeho hlas,
promlouvá ke mně zas a zas,
o touze hovoří,
co když mě pokoří
a budu bezmocný ?

(Duch je napjatě pozoruje)

Věda : Rozume, ty jsi nemocný !
(přesvědčuje ho) Do každé buňky, z níž člověk vzniká,
bádající věda vniká
a nikde nenašla ten vymyšlený stín,
to věčné nesmrtelno mučené svědomím,
jen mozek myslící, ten dokonalý stroj,
jen nervů pleteně a pudů nepokoj,
jen tělo žádostivé a v rukou práce um
je člověk sám, a nic v něm - nad rozum.

(Lidský duch se zděsí, všichni jsou ohromeni)

Poznání : Jak mohl by duch nesmrtelný být,
kdyby byl z hmoty, která musí zhnít ? !
Nevědomá a troufalá, ty ho zapíráš ?
Snad lásku na vahách vážit znáš ?
A touhu spočítat a vůli poměřit ?
Že slepá jsi a ducha nevidíš,
chceš světu dokázat, že není již ?
Hmota je oživena životem !
Člověk lidským duchem !

Rozum : (vítězně k duchu) Já člověk jsem, věda ti může důkaz dát !

Lidský duch : (zoufale) A já mám naděje a života se vzdát ?

Kněží :
My bratři půjdeme,
zde proti vědě málo zmůžeme.

Lidský duch : (obráť se k nim)
Ne ! Stůjte !
Teď slovo mějte !
Vy jste promlouvali ke mně,
teď před vědou, zde prokažte mě zjevně !

Za mne se postavte a hajte moji věc,
můj život, naděje a moji spásu přec !

Cit :
Nepřestávám se strachovat

Poznání :
Člověk má dokonalou pravdu znát !
Však rozum vymýšlí si vysvětlení
a sebe sám teď bude potírat.

(kněží se domlouvají a neradi se chystají ke slovu)

Kněží : (první)
Zajisté musí člověk duši mít,
jak jinak mohl by svou vírou spasen být ?

Kněz druhý :
Své tělo do hrobu
a duši Bohu.

Věda : (posměšně)
Jakou podobu asi měla,
když tělo opustila ?

Kněz třetí :
Snad jako holubička bílá,
z těla vyletěla...

Rozum a věda :
Chacha.

Kněz čtvrtý :
To byla slova lichá.
Vždyť duše nohy, ruce má,
když soužená je v očistci a v pekle mučená.

Lidský duch : (hrozí se)
Pekelné mučení ?

Věda :
Pěkné strašení

Kněz pátý :
Však duši bez těla k spasení nelze zvát,
nejprve musí v soudný den jí tělo z mrtvých vstát.

Věda : (posmívá se)
To bude mnohá nešťastná si slzy bolu stírat,
kde bude kosti sbírat ?

Rozum :	To není špatné, pane, to pak i rozum z mrtvých vstane ?
Kněz šestý :	Pak budou duše souzeny a přísně rozděleny, ti jedni půjdou do ohně, ti druzí v šťastnou zemi.
Věda .	Když duše v ohni zkázu má, je tedy také smrtelná ?
Rozum : (směje se)	Je smrtelná !
Kněží : (zmateni)	Je smrtelná ?
Lidský duch .	Je smrtelná ?
Poznání .	Kdo se chce soudu smát, zítra v něm bude stát. Věčné jsou pravdy zjevené. Kdo nesnaží se vzhůru - zahyne. Vítězné z hmoty vymoření je ducha vzkříšení.
Lidský duch : (ke kněžím)	Bojím se pekla muky, chopím se vaší spásné ruky.
Kněží : (všichni)	Můj synu, které ?
Rozum : (rozzuří se)	V tobě se vůle bere ? Náboženství a beze mne ! Ještě v něm pravdu nalezne !
(k vědě)	Pomoz mi věda učená, už se zas bouří duše má !
Věda :	Nemohu pochopit,, co může tě tak zneklidnit. Vždyť nemysli už na ty nesmysly. Já naruby je obrátím, každé slovo jim vyvrátím, není v nich nitka cenná. Učení vymyšlená, církev zaprodaná, všechno to brzo spadne.
Lidský duch :	Nebude víry žádné ?
Rozum :	Ať skončí už to strašení !

Jde na mne mrazení.

Kněží : Raději bratři ustoupíme,
věda pozná, že málo víme.
(odcházejí)

Poznání : Cesta k poznání opuštěná,
věda nevědomá,
sama zaprodaná,
na přání
dějiny promění,
proroky zatratí,
skutečnost obrátí
a vážnost přítomnosti
utopí v nicotnosti.

Lidský duch : (nejistě se rozhlíží)
Proč tu jsem ?
Vše připadá mi jak zlý sen.
Jsem v skutku ve vězení ?
Čeká mě mlčení ?
Či nic mě nečeká ?
Jsem duše člověka ,
nebo nic ?

Cit : Už nevzchopí se víc.

Věda : (k rozumu) Osvobod' se z bludů,
já ti nápomocna budu,
 pryč s pouty středověku, k novému mluvím člověku,
jemuž nevládne světa Pán,
neb stal se pánem sám.

(Lidský duch naslouchá vědě s údivem)

Rozum : Vše patří nám.

Věda : Vymaň se z bázlivosti,
je konec závislosti, příroda pokořená,
moc živlů zkrocená
a nebe otevřené.

Rozum : Vše bude, jak my chceme.

Poznání : Vy malinci,
lidští mravenci !

Lidský duch : Chvěji se v úleku.
Což je to možno člověku ?

Věda : Pokrok a osvobození

	nesu lidskému pokolení, které už nezná strachu a bohům neklaní se v prachu.
Rozum : (vyzývavě)	Bohové, co nám zapovíte ? Kdy řeknete nám - toto smíte ? Již neptáme se vás, náš přišel čas !
Cit :	Bůh jistě hněvem vzplane !
Lidský duch :	Co se stane ?
Poznání :	Ubožáci, strom bez kořenů sám se skácí. Zákonů chcete nedbati ? Proti člověku se obrátí, mu po zásluze splatí.
Věda :	Bez předsudků a hledání, jistotu dává vzdělání.
Rozum : (pyšně)	Co věda tají, poznají jen ti, kdo velký rozum mají !
Poznání :	Do smrti nad knihami sedět a stále méně vědět.
Věda :	Mé divy, moje technika i představám se vymyká, člověka obrem činí, zlé zbavila ho dřiny, skvostná mu staví sídla, rychlá mu dala křídla.
Rozum :	Stroje, stroje ! Jsou zalíbení moje. Letem blesku v mihotavém lesku budoucnost lidstva předou a k blahobytu vedou. Stroje, stroje !
Poznání :	V pekelných mukách boje pancéře jejich sviští a mrtví na bojišti a zahrabaní v skrytu nemají blahobytu.
	Lidé ziskem štvání

neznají slitování,
rychlostí bičování
zmírají mnozí vstojí.
Stroje -
bez lásky určení,
rozumem vedeny,
vyrábí - zničení.

Lidský duch : Rozum je obdivuhodný.

Cit : Marné jsou tvoje dny...

Věda . Nové epochy na prahu
dejme všechny síly lidstva blahu,
nejhorší je zbavme metly.
Choroby děsné rozkvetly,
poslední překážku příroda nám háže
a svoje vítězství jí člověk ukáže.

Nečekáme na zázraky,
máme léky !
Náš um na úspěchu letí,
a brzy postaví se smrti !

Rozum : Vědo blahoslavená,
ty záštito a víro má,
tvé spásné se chápu ruky.
Navždy mne zbav té muky
a svojí pomocí
zažeň hrozbu nemocí.

Lidský duch : (k vědě) Co tvoje ruce dovedou !
Pohlížím na tě s důvěrou...

Poznání : Jak věda lékařská tak vychloubat se může ?
Vždyť komu není pomoci, tomu nepomůže !
A když zrak umučený
k ní s prosbou pozvedneš,
tu ramen pokrčení,
bezradnost nalezneš...
Odpověď trpícím nedovede dát
a neví, proč jí pod rukama má člověk dokonat
a nepřiznala dosud,
že mocnější je osud.

Cit : Kdo z lidí
pravdu vidí ?

Věda : Rozume, už se nebojíš ?

Rozum : (ohlíží se po duchu)

	(k vědě)	Duch zdá se klidný již, Děkuji vědo, žes mě poučila.
Věda		Ó, já jsem ještě neskončila.
		Však ty se musíš na pozoru mít, jen hlavně klid, jen klid ! Žádné hloubání o samotě, jen do zábavy chutě a hodně vesele, zažej myšlenky přebujelé, je toho málo v světě, co ku požitku zve tě ?
Poznání :		Kdybyste všeho užít chtěli, abyste na Zemi věky dleli ! Vy však musíte pomyslet, jak málo je vám dáno let, a že jste jiný úkol měli !
Rozum : (nejistě pro sebe)		O mne tu běží, ale na duchu záleží, budu-li pokoj mít.
	(k duchu)	Chceš mít klid ? Vše musí mezi námi zas dobré být.
Lidský duch :		Chci na vše zapomnět ! Byla to hloupost mladých let. Vidím, že nad tvou moudrost není, slibuješ život spokojený a ten chci mít.
	(usmívá se na rozum)	Můžeš se smát ! Dík vědě nemusím se bát, mít neustálé starosti se svojí spásou, s věčností, na osud myslet vrtkavý.
Rozum :		Rozum tě pobaví ! Zažene všechny touhy, promění život dlouhý v taneční lehký rej. Vždy na mě spoléhej !
Věda : (k rozumu)		Jsem ráda, že jsi veselý.
Cit : (schoulí se u srdce)		Moje naděje zemřely.

(Na scénu vbíhají postavy baletu, jež vyjadřují bezduché zábavy a kratochvíle, sport, hry a různé záliby, za doprovodu vřesťivé hudby. Zavíří kolem rozumu, který se chechtá. Duch omámeně usedne na stupně trůnu. Tu rej v mžiku ustane a zazní hlas

poznání.)

Poznání : (doprovázené hlasem z onoho světa)
Netoužíš po tom, abys žil.
Rozumu jsi se podrobil,
připravil tě svou chytrostí
o všechny milosti.

(Poznání se obrátí zády k duchu a mizí za průsvitným závěsem, který se spouští, až zahalí oko. Balet se znovu roztančí, rozum poskakuje od jedné zábavy k druhé a věda se pobaveně usmívá. Cít pláče. Duch tupě zírá, hlavu podepřenu.)

Rozum : (předstoupí před ducha. Každý jeho pohyb vyjadřuje vědomí převahy.)

Proč ty jsi tichý jako stín ?

Lidský duch : Přemýšlím... přemýšlím...
že tys rozumě spokojen
a mně je smutno... smutno jen.

Rozum : (vzkřikne) S tím mudrováním jdi už k ďasu !

Sbor zábav : Na přemýšlení není času !
Není času !
Není času !

(jejich tanec se divoce zrychluje)

(OPONA)

III. jednání

(Po letech. Lidský duch sedí na stupních trůnu, obličej v dlaních. Rozum stojí uprostřed zamračen. Všude ticho. Cít už nevidět. Zmizel v srdci, které nyní vypadá, jako by bylo z kamene. Ale dosud vychází z něj slabá, růžová záře, která rudě zahoří, kdykoliv se ozve naříkavý citu hlas. Průsvitný závoj přes oko zůstal.)

Zazní hlas onoho světa : Už je to léta,
cos odešel pod slunce světa.
Tvé mládí dávno odletělo
a vadne tvoje tělo.
Jíní už padá na tvé skráně,
ale ty nedbáš na ně.
Skutečnosti se zdráháš,
po zdání saháš.
Tupě tu sedíš v nečinnosti
rozumem obrán o milosti,
o jméno člověka,
a nevíš , co tě čeká.

Lidský duch : Ta samota,
ta bezútěšná prázdnota.

(těžce se zvedne a plouží se kolem. Rozum zneklidněn ho pozoruje)

Nic . Jen ticho. Všude klid.
Na co mám myslet, o čem snít...
proč doufat mám, v co uvěřit ?

Je ticho kolem mne a klid.

Co dělat mám ? Kam jít ?

Nevidím cíl.
Nač bych zápasil ?

Všechno mě omrzelo
i tělo.
Co mám chtít ?

Všude je ticho. Všude klid.

Však nepřátelství čiší
přírody říší
a tíha úzkosti
dech tiskne v bolesti.
Chci žít !

Je ticho kolem, mrtvý klid.

Když dají o štěstí mi číst

oči rozzářené,
tu trpká závist žene
mě je bít ! Je bít...

A zase ticho kolem. Znovu klid.

K ničemu není
to pachtění.

Co já jsem okusil
a měl,
a nic mi nezbylo,
čím zůstal bych si jist
a nic jsem nenašel.

Nic. Nic.

(Duch došel opět k trůnu a sklesne na stupně opřen o sedadlo. Rozum zatíná pěsti pln vzteku.)

Cit : (zasténá, srdce zahoří)
Na mne jsi zapomněl.

(Duch naslouchá s bolestným výrazem ve tváři. Rozum spěchá k němu a domlouvá mu)

Rozum :
Co s tebou je ?
Vzdychání tvoje
zas slovům mým dá práci.
Tvůj neklid zpět se vrací ?
Vždyť co jsem sliboval,
vše jsem ti dal.

Dny jsem ti schystal hravé,
myšlenky zahnal dotíravé,
by zapomněl jsi starostí,
vymýšlím tobě novosti,
zdá se ti to snad málo být ?

Proč znovu mám tě chlácholit ?

Lidský duch :
Ty tvoje zábavy
mě nebaví.
Z mého života
zbyla jen prázdnota.

Rozum :
Ty jsi tak divný ,věř,
co pořád chceš ?

Co z toho naříkání máš ?

O moji péči málo dbáš.
Já všechno obstarám ti rád,
ty můžeš klidně spát.

Lidský duch : Spát ?
 Spát !

Bude to lepší snad.

Uniknout době sám,
mučivým myšlenkám,
svěřit se tichým tmám.

Mám ?
Mám ?

(sveze se na stupně)

Rozum : Budu nad tebou bdít.

Lidský duch : (usíná) Všeho se zbýt.
 Vše může pominout,
 já toužím bezstarostně plout
 na vlnách svého snění.
 Nic do světa mi není...
 Bolest mě neleká...Nevidím člověka...
 Nic nevidím...
 Spím...

(Rozum ho tiše pozoruje)

Cit : (zaúpí) Noc bude zítřkem tvým !

Lidský duch : Spím...

(rozum ho ještě chvíli pozoruje, pak se přesvědčí, že usnul...)

Rozum : Já jsem se ani nenadál,
 a on už spal,
 už spal !
 A všechno mi tu zanechal.

(vystupuje na stupně, vychutnává každý okamžik.)

Je můj, konečně je můj !

(Usedne na trůn, vypne se a znehybní jako socha)

Cit : (nařlíká nad duchem) Život tvůj !

Hlas onoho světa : Teď vládne tělu sám
 ten samozvaný pán,

že člověkem je - praví.
Duchaplným se staví,
sebe slaví
se vtipem zvedá číše
a sám se chechtá tomu.

(Hlas rozumu : Chachacha ! (zazní z prostoru s bohatou ozvěnou, tvář rozumu se ani nepohne.)

Hlas onoho světa : Že cit je uvězněn
a duch spí.

(prostorem zazní tichý pláč)

Hlas onoho světa : Na trůně rozum.
Bolest tvou
odrazí jenom ozvěnou
ten těla prázdný dům.
Na křivdu nemysli,
rozum se chechtá tomu.

Chachacha ! (znovu zazní smích rozumu)

Hlas onoho světa : Že cit je uvězněn
a duch spí.

Po čem se pozná
rozumu vláda hrozná ?
Snadno tak.
Stačí jen zaklepat
na srdce chladnou mříž
a pravdu znáte již.
Rozum nechce a neslyší,
ještě se chechtá tomu :

(Hlas rozumu :)

Chachachá !

Hlas onoho světa : Vždyť cit je uvězněn
a duch spí.
(zazní zvony)

Vánoční zvony smutně zní,
rozum o spáse nic neví,
bohatý dárek nese
a něha srdce nedotkne se,
jen zvyk se oslaví.
Rozum se chechtá tomu.

Hlas rozumu : Chachacha !

Hlas onoho světa : Když cit je uvězněn

a duch spí.

(slyšet zesílený tlukot srdce.)

I když má zručnou ruku,
navzdory srdce tluku,
mrtev jest.

Na místě ducha chladný děs
hadí ohebnost,
bezcitnost, lhostejnost,
nezbadatelná tvář,
chytrý a drzý lhář !
Po vyježděných drahách žití
se bezohledně řítí
jím ovládaný těla stroj.

Probuzení se boj,
jak zodpovíš se Životu,
ty podrobený - robotu !

Kdo konce domyslí !

Rozum se chechtá všemu :

(Chechtot z prostoru) Chachacha !

Hlas onoho světa : Cit v srdci uvězněn
a duch spí.

Cit : (zasténá) A kdo ho probudí ?

Hlas onoho světa : Kdo ho probudí ?

(Ozve se hukot, venku za okem se rozsvítí a světlo září do šera,, v němž se nachází spící duch. Závěs v oku se vzdouvá, světlo srdce zabliká.)

Zazní volání Syna Člověka :

Měj se na pozoru lidský duchu, neboť tvoje hodina nadešla !

Jen ke zlému použil jsi času, který je ti dopřán k vývoji a který sis toužebně žádal.

Střez se, ve své tak opovážlivé rozumové domýšlivosti, která tě uvrhla do náruče temna.

Vzhledni, stojíš v Božím soudu !

Hlas onoho světa : Stojíš v Božím soudu !

(Rozum sedí bez hnutí, neslyší, duch spí.)

Cit : (šeptá) Bůh přišel soudit svět...

(Do oka vnikne velké množství dojmů a sbíhají se dolů k duchu. Rozum vyskočí vylekán. Zastoupí jim cestu :)

Rozum : Musím je zadržet !

Dojmy : (jeden po druhém) Nevidíš Světla svit ?
Přišli jsme ducha probudit !
Proč v cestě nám stojíš ?
Pravdy se bojíš !
A ona hoří,
hoří !

Tvou vládu zboří.
Hle nový Boží čin !
Zas přišel na Zem Světla syn !
Synem Člověka se zve !
Je zde !
Je zde !

Rozum : Stůjte - ani hnout !
Duch nesmí procitnout.
Klidte se odtud ! Zde jsem pán,
moc nikým vzít si nenechám !

Dojmy : (zvolna ustupují) Hlas letí Zemí !
Všechno se mění !
Modly se kácí.
Vina se splácí.
Boží Slova zní v sluchu.
Musíme k duchu !
Musíme k duchu !

Rozum : Pryč !
Jděte pryč !

Dojmy : (ustupují k oku) Slyš duchu, slyš !
Ó slyš !

Cit : (žalostně) Což se nevzbudíš ?

(Rozum vyžene dojmy okem, zachytí vzdouvající se závěs a přidrží jej)

Rozum : To jsem si dal.
Cha ! Hloupě jsem se polekal.

Už se to nesmí stát,
pevně se musí zastírat
vchod dojmů útočných.

Mohl bych se smát !
Však přechází mě smích.

Volání Syna Člověka : Probudte se ! Rozhlédněte se ! Naslouchejte v sobě !
Jen to dovede otevřít cestu.
Slyšte malomyslní ! Vzhledněte vážně hledající !
Cesta k nejvyššímu otvírá se před každým člověkem.
Boží poselství zasáhne ty, kdo nosí v sobě jiskru
Pravdy a touhu být skutečně člověkem.
Všem těm bude také Světlem a oporou.
Povede je bez oklik ven ze všeho chaosu dnešních
zmatků.
Duchovní chléb osvěžuje, Pravda občerstvuje a
Světlo oživuje !

(Rozum zápasí s rouškou na oku, která se mu stále vymyká.)

Cit : Svou záchranu zaspíš !
Kdy se probudíš ?

Lidský duch : (se probouzí) Bolest mne budí...
strach mrazí v hrudi...
vážne mi dech...

Rozum : (starostlivě sbíhá k duchu a konější ho)
Cos mátló tě v snech.
Na nic nemysli
jenom spi, jen spi.

(Duch usne. Do oka vběhnou dojmy)

Rozum : Co je to zase ?

Dojmy : (postupně) Jdem duchu povědět
o jistotě a spáse,
jež osvobodí svět.

Kdo přijal nové vědění
o Bohu získal přesvědčení !
Chce Jemu sloužit jen.
O zákoně je poučen.
Poznal tajemství žití.
(vyzývavě) A nebojí se smrti !

Rozum : Ať jde, kdo hloupost hledá.
Vysměje se jim věda.

Dojmy : Syn Světla všechno ví,
věda se mate, když On promluví.

Rozum : (vzteká se) Už dávno jsem s tím skoncoval.
Před chvílí jsem vás odtud hnal.
Táhněte, poslové bláznů,
kteří hledají život v prázdnu !
Já pochopit to nemohu,
jak může kdo tak hloupý být
a těm výmyslům o bohu
a nadpozemském uvěřit.
Klidte se ! Nelezte mi sem !
Zde duch je spoután v těžký sen
a já tu pánem, pánem jsem !

(dojmy zmizí)

Cit : (v srdci) Kdy budeš s trůnu sesazen ?

Volání Syna Člověka : (doprovázené blesky a hromovými ranami.Vítr fičí, rozum
zmaten běhá od oka znovu k spícímu duchu.)

Jako hluboká noc spočívá jemnohmotné temno
nad touto zemí !

Lidé probudte se z olověného spánku !

Pozemsky znatelně hřmí vesmírem odbíjení
dvanácté na světových hodinách.
Teskně tají stvoření svůj dech a všichni tvorové
se ustrašeně krčí. Hlas Boží zní a požaduje
vyúčtování od vás, kteří jste směli žít
v tomto stvoření.
Statisíce pozemských roků vynaložilo Světlo na to,
aby vás v nevýslovné shovívavosti a v nepochopitelné
dobrotě namáhavě vzdělávalo na dobu, kdy se musíte
sami soudit, abyste v ní buď zahynuli, nebo mohli
vystoupit v slávě do světlých zahrad věčné radosti.

Rozum : (neslyšel, ale zřejmě vylekán vyhlédne okem)

Co se to děje ?
Co to je ?
Ten nepořádek v přírodě !
Úrodná pole suchem prahnou
a jiná tonou ve vodě !
V létě je zima,
v zimě jaro,
všechno se nějak pomíchalo.
Každý se tomu diví.
Musím se vědy otázat,
jakými je to vlivy.

(duch se probouzí, rozum běží k němu)

Ted' pozor, on chce zase vstát.

Lidský duch : (namáhavě se probouzí)
Úzko je mi...
chvění jde zemí...

(do oka skočí dva dojmy a bázlivě si šeptají)

Rozum : (je zakřikne) Co ti tu tropí ?

(dojmy se uleknu a utekou s výkřikem) :

Katastrofy !
Katastrofy !

Lidský duch : Mám strach,
 mám strach,
 děsil mne v snách,
 nedal mi spát.
 Té hrozné moci přírodní
 se musím bát !

Rozum : (se strojenou jistotou ho uklidňuje)
 Nech toho povyku,
 že Země trochu otrásla se,
 to přec má ve zvyku,
(více sám sobě) to mívá ve zvyku.

Lidský duch : (tiskne se v úzkosti k rozumu)
 Bojím se Toho, však ty víš,
 myslel jsem, že to mrtvo již...
 a přece nemám pokoje,
 děsím se, že Bůh - je,
 že hrozí mi !
 Víš-li něco o Něm, řekni mi,
 řekni mi !

(Rozum povstane zamračeně a opovržlivě)

Cit : Běda, koho ses to ptal ?
 Nemůžeš říci, že ti lhal !

Rozum : Důkaz mohu ti dát
 a s nejistotou skoncovat.

(roztáhne ruce, zazní výbuch rakety a signály družic)

Slyšíš, teď nebem letí
a brzy vzlétnem na planety,
hranice nebes za námi
a nikdo nám nebrání,
hněv boží nesrazil nás s hůry !
Nejsou tam andělské kůry
a hrůzyplné peklo,
ni boží trůn.
Již lidstvo sobě pouta smeklo,
důvěřuj v lidský um,
ničeho není nad rozum.

Lidský duch :

Čím jsou tvá slova jistější,
tím je má bázeň mocnější,
strach mě zahubí,
já ubohý, já ubohý.

Rozum :

Ty mi nevěříš ?

Lidský duch :

Když kdysi všechno o Bohu promlouvalo ke mně,
tu byly jenom pochyby a nedůvěra ve mně
a nyní, vše Ho popírá,
ty svědčíš mi, že není,
ta jistota mě utýrá,
že je a vládne všemi.

Rozum :

Co chceš teď udělat ?
Snad dát se na pokání,
že všechno jsi jen špatně činil
a dovolil, by bůh tě vinil
a nechal potrestat ?

Lidský duch :

Ne ! Ne !
Nechci domyslet,
že jeho hrozby, varování
by vrátily se zpět.

Cit :

Přiznej si svoje viny
a začni život jiný !

Rozum :

Sám sebe mučíš.

Lidský duch :

Za klid mi ručíš ?

Rozum :

Na nic nemysli
a spi.

Lidský duch :

Budí mě bázeň.

Rozum : Tu zažeň !
Umlč myšlenku dotěravou,
která ti zvučí hlavou,
zavři oči,
nepusť nic k sluchu
a budeš klidný milý duchu.

Lidský duch : (zavře oči, zakryje si uši a ulehne)
Klid, klid !

Cit : Sám se umrtvit !

Volání Syna Člověka : Jen hlubokým úpadkem způsobeným vaším
dobrovolným podrobením se nadvládě rozumu
dokázali jste, že už nic necítíte ze Světla. Váš duch
se už sám nemůže probíjet k plnému, bdělému
vědomí, protože jste jej zazdili do současné pozemské
tíže. Nedáváte mu příležitost, aby se pohnul, protože
jste na vedoucí místo dosadili k zemi připoutaný
rozum, spoutaný v nejhorším slova smyslu. Je to
lživý rozum, neschopný jakéhokoliv citového
zachvění, který je vám tak svatý. Rozum jest
a zůstane vázán na prostor a čas, je tedy připoután
k zemi. Není povolán k tomu, aby podával vysvětlení
o hodnotách věčnosti.

Cit : (stále v srdci) Jsem uvězněný lidský cit,
duch nemůže se probudit.

(na oku usedne černý dojem a pláče)

Rozum : Co je to za nářek ?

(dojem) Skončí se lidstva věk !
Strašlivé našlo síly,
aby je zahubily !
Zkáza je jim zbraní !
Kdo válce zabrání ?
Bude tou poslední.
Vzplane-li zloba kletá,
hned bude po všem veta.
a bude konec světa !

Rozum : (poplašeně pobíhá)

Nebreč mi zde !
Nic nebude !
Lidé se domluví, svět zachrání !
Jsou přece rozumní. Jsou rozumní.
Jen žádné strachy, starosti,
to je začátek vítězství,
zbavíme se toho prokletí,
snad bude trochu obětí...
ne, nebude,
nic nebude !
Jdi pryč, jdi pryč ! (chytne se za hlavu)

Volání Syna člověka : (Světlo za okem zjasní, hukot zesílí, vítr strhne roušku)

Jen zkuste nyní, vy lidé, zachránit se svým rozumem
před Svatým hněvem Božím, dovedete-li to !
Braňte se proti všemohoucnosti Toho, který vám
milostivě přenechal k používání tu část stvoření,
kterou jste mu zpustošili, znečistili, jako chlív
zanedbaných zvířat, takže v něm může být jen
utrpení a bída !
Zkuste se někam ukrýt před neúplatnou spravedlností
Boží !
Rány posledního soudu jsou na cestě k vám, ke
každému ve stvoření, lhostejno zda má, či nemá
pozemské tělo.
I poslední údery, které přinesou zničení, nebo
povznesení, jsou již vymrštěny s neodolatelnou
ostrotí, aby dokončily očistu na této zemi.
Ženou se na lidstvo a nic už je nemůže zadržet.
V určitou, Bohem přesně stanovenou hodinu,
bude lidstvo neúprosně, však spravedlivě jimi
zasaženo.

(na pozadí zjeví se velký černý stín smrti)

Rozum : (vykřikne)

Kdo jsi ? Můj zrak tě nezná.
Jsi hrozná ! Jsi hrozná !

Smrt : (pohne se)

Jsem smrt.

Cit : (s ulehčením)

Smrt.

Hlas onoho světa :

Smrt.

Rozum : (na vrcholu zděšení)

Smrt !

Nemohu věřit, že jsi tu,
v tom bezpečném mém úkrytu !
Chránil jsem se tvých znamení,
vždy měl jsem oči zavřeny,
když přešla jsi mi přes cestu,
nemohu věřit, že jsi tu !

Pryč s mocí příšernou !

Och, nikdo nesměl přede mnou
o příchodu tvém promluvit,
jak mohla ses tu objevit ?
Odejdi zas !

Smrt :

Přišla jsem v pravý čas.

Rozum : (zakryje si oči)

Ne ! nechci vědět, že tu jsi,
nechci čekat ty ukrutná,
až tvoje černá ramena
mě zardousí !

Smrt :

Můj přišel den.

Cit :

Duch bude opět svoboden.

Rozum : (budí ducha)

Vstaň duchu, vstaň !
Už po mně natahuje dlaň !

(lidský duch se probouzí)

(zazní) Volání Syna Člověka :

Pravím vám, že budete nyní vyburcováni z opojení
dusné závratě, která vás již železně obklopuje.
Musíte se probudit i proti své vůli, byť to bylo jen
proto, abyste v posledním okamžiku poznali, čeho
jste se dobrovolně svou rouhavou vlašností zřekli,
dříve, než budete vrženi do bahna, po kterém tak
toužíte !

Lidský duch : (probudí se ztrnulý, slabý, nemůže se pozvednout, namáhavě se
plazí po zemi. Jeho jiskra slabě doutná.)

Kdo mě budí z mé noci ?

Rozum :

To ona s hroznou mocí !
Smrt !

Lidský duch :

Co tě děsí ?

Rozum : Ona prišla pro tebe si !

(Smrt vztáhne ruku)

Lidský duch : (vzpíná se k rozumu)

Zachraň mě ! Ruku na mne zvedá.
Ať pomůže mi věda !

Smrt :

Vědu chceš na mne zvat ?
Měls na smrt pamatovat...

Rozum: (rve ducha, chce aby si klekl)

Modli se k Tomu - víš - však víš,
snad si pár roků vymodlíš !
Tak říkej honem, bože, jsi-li ,
prodluž mi život,
aspoň chvíli !

Lidský duch :

Kde hledat ho mám
kam obrátit se, kam ?
Pomoz mi , pomoz, Bože !

Smrt :

Myslíš, že světů pán
línému sluhovi má sám
přestýlat lože ?

Lidský duch :

Rozume, běda !
A zahnat se nedá !

Rozum : (pevně tiskne ducha)

Nepustím tě, já tě nepustím,
uchopím tě a přidržím,
musím tě mít !
Nemohu bez tvé síly žít.
Oživils tělo, kde já dlím,
přestane mi být obydlím,
když je opustíš !
Teď to víš,
nejsem bez tebe ničím,
když propustím tě, sebe zničím,
tělo zahyne,
mozek se rozplyne,
co shromáždil jsem v jeho hmotě,
vše pomine, vše pomine !
Já nepustím tě ! Nikdy ! Ne !

Smrt : (pozvedne meč, rozum se skácí a zmizí, otvor oka se uzavře, ve tmě září jen nepatrně srdce)

Mozek je porušen.
To je konec s tvým rozumem.

Lidský duch :	<p>Je konec... už tu není... hrozné pomýšlení, já na něj spoléhal a všechno rozmýšlení mu přenechal ! Byl jsem jím uspán, konejšen, proč neukončil sladký sen též navždy moje bytí ? Ty řekneš - konec s rozumem, bez něho neznám žití ! Kdo mi teď bude po boku ?</p>
Smrt :	<p>Hnus otřásl mým ramenem. Za pánem teskníš otroku ? Ty, že jsi ducha plamenem ? Život zahazuješ, zkázu si vynucuješ ! Chceš by se navrátil ten sluha prolhaný, který ti dán byl na Zemi, aby ti k ruce byl ?</p> <p>Ten třídič hmoty, jehož um měl tobě stavět dům ? Ten řemeslník, krejčí, ševc, tvé tělo odívat měl přec ! Ten kuchař tvůj a jídlonoš, měl v péči schránu, v níž jsi host ! Počtář peněz a hodnot měnitel, ten vždy jen tobě, tobě sloužit měl ! Zatím co ty, v ten vzácný žití čas, měls krásu pěstovat a šířit ráje jas, vést rozum láskou, by dobře bylo tam, kde lidé smějí žít, a sobě cestu z hmoty bran k věčnému žití postavit a po ní jít !</p>
Hlas onoho světa :	A po ní jít !
Cit :	Po ní jít.
Lidský duch :	<p>Já, já nevím o ničem, že byl jsem pro jiný snad život předurčen, se hmotou že zmírám, byl jsem rozumem a vědou poučen !</p>

Volání Syna Člověka : (dolétá sem zvenku)

Je svatou povinností lidského ducha, aby vyzkoumal k čemu je na této zemi, proč vůbec žije v tomto stvoření, s nímž je spjat tisícerými nitkami. Člověk patří ke stvoření, jako jeho část. Učte se proto poznávat zákony, jež jsou zapsány ve velké knize celého stvoření. Milovat je, znamená milovat Boha. Ke všemu vložil Otec sílu již do vás, vám je třeba ji jen využít. Jen ten, kdo sám se pohybuje, může se duchovně dostat kupředu. Dočasný pozemský život jest jen krátkou pídí vašeho vlastního skutečného bytí . Je školou, ve které se každému "já" poskytuje možnost vývoje podle jeho svobodné vůle. Mezi všemi tvory ve stvoření má jedině lidský duch svobodnou vůli. Kdo má za to, že pozemským pohrbem je pro něho vše vyrovnáno, ten chce oklamat jenom sám sebe. S hrůzou bude pak stát před Pravdou a bude muset nastoupit svou cestu utrpení.

Smrt : Slyšíš ?

Lidský duch : Kdybych

Smrt : Je pozdě již.

Lidský duch : Nevěděl jsem...
nemohl jsem...

Smrt : Nechtěl jsem.

Lidský duch : (spíná ruce vzhůru)
Smilování, smilování,
jsem pln nejlepšího chtění,
budu oddán tvému Slovu,
začnu znovu, začnu znovu !

Smrt : Jen sliby máš,
 stále jen znovu začínáš,
 Bůh čekal statisíce let,
 jsi starý skoro jako svět,
 dřív měl ses rozmyslet.

Lidský duch : To je osudu zákeřnost,
kde je spravedlnost,
kde je spravedlnost ? !

Smrt : Sám si svůj osud tkáš.
 O spravedlnost lkáš ?
 Té se ti dostane.

Lidský duch :	Ne ! Jak jsem se provinil ?
Smrt	Rozumu jsi se podřídil, líně jsi spal a jemu ponechal by silou, kterou dal ti Pán, svět zpustošil a vydal tmám. Až uslyšíš vzdechů tíž, hněv a hořkost slov, výčitku obžalob, bolesti sten, jenž tvým rozumem na smutných rtech byl vynucen, co odpovíš ?
Lidský duch : (zakryje si tvář)	Nic nechci slyšet již !
Smrt :	Co řekneš těm, které vychovals rozumem bez srdce pohnutí ? Své mysli na děti, které učil ten d'as, jemuž s' je nechal na pospas, by jejich cit, než vzroste, mohl zadusit. On naučil je lhát, přetvářkou bojovat, k tomu je vedl dál, by rozum jen v nich kraloval jim zkázou se stal.
Lidský duch :	Co způsobeno rozumem, za to já mám být odsouzen ? !
Smrt :	Shluk jemných buněk složitý teď bez činnosti, rozbitý, jak možno odsoudit ? Vždyť jenom tebou proteplen, je k použití oživen, tvou sílu musí mít !
Lidský duch :	Jsem nevinný ! !

Volání Syna Člověka : Jste odsouzeni dříve, než budete schopni koktat
svá slova omluvy. Všechny prosby a nářky, všechny
výčitky nebo kletby vám nic nepomohou.
Neodpustitelně zmeškali jste poslední lhůtu k obratu,
naopak použili jste ji k pěstování svých vášní a
promrhali ji.
Čím jste vy lidé před všemohoucností a vznešeností
svého Pána ? Bůh nepotřebuje člověka, ale člověk
potřebuje svého Boha. Co Bůh požaduje, to bylo
pozemským lidem dosud lhostejné.
Často provádíte s takovým chytráctvím své falešné
chtění, které však před Bohem nezodpovíte.
Škodíte svým bližním, abyste tím získali ať již peníze
a statky, nebo jen oblibu u toho, pro koho tak činíte.
Nyní se to všechno svalí na vás, jak tíha padajících
hor. Nic z vašeho falešného chtění se nemohlo ztratit.

Lidský duch : Nic jsem neučinil !

Smrt : A proto n i c sis zasloužil.
Nicota se ti dostane ! (pozvedne meč k srdci)

Lidský duch : (vykřikne) Ne !

Cit : (vydechne) Nadarmo jsem ti byl.

(srdce zhasne)

Smrt : Tvůj pozemský čas skončen již !

Lidský duch : Bojím se !

Hlas onoho světa : Tobě daná milost končí již.

Lidský duch : Bojím se !

Smrt : Jdi, kam náležíš !

Lidský duch : (volá v temnotách)
Bojím se !

(Opona)

Dohra.

Jako na začátku. Stejná úroveň. Ale mlhy jsou rozeznány, jen na kamenech jsou někde zachyceny šedé závoje, které se také uvolňují, vlajíce v proudění sil zesíleného Světla. Vpravo, vpředu v hluboké tmě pod velkým balvanem, leží na kameni lidský duch připoutaný tmavošedými vlákny, které vycházejí z jeho tmavého pláště.

Všude je plno lidských duchů. Stále přicházejí a zřídka odchází jeden z nich do vyšší světlejší úrovně. Někteří duchové odpočívají, mnozí leží i na zemi, jiní pláčou a naříkají, ale několik se jich raduje a pozvedá ruce v díku, když je jim snímán šedý plášť. Roucha duchů jsou rozdílné jasnosti, tak i světélka duchovních jisker. Ti nejjasnější odcházejí vzhůru. Často pomáhají si navzájem, podpírají se, dvojice jdou spolu ruku v ruce. Jsou mezi nimi mužské i ženské postavy. Všichni jsou rozechvěni prožíváním soudu.

Zprvu je ale vše zataženo šedými závěsy. Hlas onoho světa zní, závěsy se rozevírají, nejdříve se objeví spoutaný lidský duch, při doznívání hlasu skupiny duchů i světlo.

Hlas onoho světa :

Jsme na hranici hmoty.

Sem spěchá ze Země teď duchů mnoho,
však temno zadrželo nejednoho
a ještě pohltní jich statisíce...
Z nich žádný ku Světlu již nevrátí se...
Poslední svoji lhůtu promeškali,
nenašli cestu, kterou nehledali.
Že v milost žití doufali vždy znova,
nechtěli dbát Posledního slova,
že konec přijde nikdo neuvěřil.
Když věky už svět do hříchu se nořil,
tak dlouho kroužil ve zla panování,
proč právě nyní dbát na varování ?
Jak zvěstováno, tak i splnilo se,
by lidstvo samo v hrůzách soudilo se.
Již zhroutila se pýchy zpupná vláda,
do mdloby bezmocné v zoufalství padá
a lidé spleť lží teď bloudí vyděšení.
Jen ti, kdo cestu najdou, budou zachráněni
a spasen ten, kdo k Pravdě navrátí se.

Sbor lidských duchů : (zpívá)

Světlo, Světlo, my smíme Žít !
K nám radost má se navrátit.
Dej Pane sílu duším znaveným,
ať proměníme svoji lásku v čin
a z činů ke cti Vůle Svaté,
ať kvete mír, ať mír jen kvete !

Lidský duch :

Cítím tlak pevných pout.
Kdo mohl mne, sem ve tmy hloub,

tak bez milosti uvrhnout ?

Sbor lidských duchů : (zpívá)

Buď Pane Tobě sláva a náš dík,
Ty byl jsi k ubohým v své lásce milostiv,
nic nemůžeme Tobě za Tvoji milost dát,
než zpívat píseň svou a chválu Tobě vzdát.

Lidský duch : Já nemohu se odtrhnout.

Sbor lidských duchů : (skloní hlavy a šeptají)

Ten, kdo den soudu překonal,
navždy se hrůzou znamenal.

Jak zapomenout na ten strach,
kdy byl tak blízko zkázy práh...

Lidský duch : Budu tu v poutech umírat ?

Volání Syna Člověka : (duchové pokleknou a zahalí si tvář)

Uprostřed vřavy a rachotu zničení vznáší se Slovo.
Vítězně táhne zeměmi, aby se ještě mohl zachránit
ten, kdo o to poctivě usiluje.
Každý věřící má hledět do budoucnosti s důvěrou
a nelekat se, nechť přijde cokoliv. Dovede-li pln
důvěry vzhlížet k Bohu, nestane se mu nic zlého.

Lidský duch : Jak Bůh tak krutý být může ?
Proč mi nepomůže , proč mi nepomůže ?

Sbor lidských duchů : (zpívá)

Díky za Tvou Spásu,
nebýt Tvého hlasu,
který nás z noci probudil,
kdo by se navrátil ?
Kdo by se zpátky navrátil ?

Lidský duch : (křičí) Chci světlo, život, vždyť naň právo mám !

Hlas onoho světa : Bůh Světlo jest !
Od Něho odvrátil ses sám.

Sbor lidských duchů : (po skupinách)

Kdo jednou vzhůru putoval,
cestou, kterou Tys budoval,
jevila se mu zázrakem
a za každý krok děkoval.

Kdo vyšel z hmoty kroužení,
proň skončilo se soužení,

své žití časem neměří,
když v Tebe uvěří.

Když vše se řítí, rozpuká,
jen v Slově Tvém je záruka,
jen ve jménu Tvém jistota
našeho života.

Lidský duch : Proč se mi nezjevil,
abych v něj uvěřil ?

Sbor lidských duchů : (zpívá)
Z všeho, co cenili jsme sobě,
zbylo jen přání, sloužit Tobě,
vidíme Světlo vítězit,
a smíme žít.

Volání Syna Člověka : (duchové zavírají oči, pozvedají hlavy a vztahují ruce, jako
by se chtěli slunit v paprscích Světla)

Očistěna bude nyní Země a celý svět a nic
nezůstane ze špíny. V míru a radosti bude
nyní moci tvorstvo sloužit svému Pánu,
Všemohoucímu Bohu, který jedině svou láskou
poskytl lidskému duchu vědomé užívání veškerého
požehnání ve stvoření.

(Ze světlejší úrovně, odkud vychází světlo, vyjdou dva jasní duchové. V oslnivě
svítícím oděvu s hořícími jiskrami na hrudi)

Jasní duchové : (společně)
Buď s vámi mír a síla !

Sbor lidských duchů : Z těch slov již k nám se lila.

Jasní duchové : Jdem pomoci vám, vás milujeme.

Sbor lidských duchů : Jako vy, být chceme !

(Dva jasní duchové procházejí skupinami duchů, pozvedají sedící
i zhroucené a utírají jim slzy)

Jasní duchové : Svůj žal přenechte temnosti.
Pán vede tvory k radosti !

Lidský duch : V beznadějně lkám bolesti...

Sbor lidských duchů : Vždyť my se radujeme

a jako vy, tak jasní být chceme.

Jasní duchové : (došli již doprostřed a pokynuli rukou)

Hmotné pláště sem !

Sbor lidských duchů : (polekán)

Vy chcete jít v Zem ?

Jasní duchové : (bytosti jim oblékají světlešedé pláště)

(k duchům) Znovu ten těžký plášť .
 Tam čeká na nás úkol náš.

Sbor lidských duchů :

Na Zemi bude rozum proti vám !
Myslicí mozek chce vládnout lidstvu sám.

První jasný duch :

My se ho nebojíme !
Na troskách jeho nadvlády
pro říši míru základy
teď postavíme.

Druhý jasný duch :

Boží pravdou a milostí
je duchu dáno vítězství.
Schopnosti rozumu ovládne cit.
Bude člověku sloužit !

Sbor lidských duchů :

Sláva, sláva, že lhář z trůnu pad,
že bude se již budovat
Království Boží na Zemi.

Lidský duch :

Já neumím se vysvobodit,
nemohu usmrtit...

Volání Syna Člověka : (všichni pokleknou)

Na Zemi má být nyní světlo, jak tomu mělo být tehdy,
když hvězda zaslíbení zářila nad Betlémem.
Jako báje vznáší se zaslíbení v myšlenkách mnoha
lidí, kteří o něm vědí.
Říše tisíce let ! Během tisíce roků bude vládnout
jedině Božská vůle, jíž se musí podřídít každý lidský
duch, který mohl obstát v soudu. Tak bude tisíciletá
říše školou pro lidstvo, ve které se má učit, jak má
stát v tomto pozdějším stvoření, jak má myslet a
jednat, aby vyplnila svou úlohu správně a tím bylo
šťastno.

Sbor lidských duchů : (šeptá)

Chceme jen lásku znát,
chceme tě poslouchat,
Tvá vůle je nám svatá.

Lidský duch : Vydej mne noci hluboká !

Sbor lidských duchů : (šeptá)

Vše budem činit s vděčností,
že smíme žít v Tvé milosti,
Tvá vůle je nám svatá.

Lidský duch : Pust'te mne pouta prokletá !

Volání Syna Člověka : Brzy jásavě a s hlasitým opakováním proletí všemi
světy : dokonáno jest !

(ozvěna zahučí mohutnými chóry, balvan, v jehož stínu leží spoutaný
lidský duch se i s ním za rachotu propadne)

Lidský duch : Jsem zatracen !

Volání Syna Člověka : (vše se zalévá světlem)

Vzejde jitro vzkříšení a zářící slunce vám přinese
Nový den. Bůh a Pán daruje novou dobu svým
tvorům, protože se sklonili před Jeho vůlí !

Sbor lidských duchů : (zašeptá)

Amen.

(první se pozvednou jasní duchové)

První jasný duch : Dějiny nové, láskou psané,
nastanou Zemi zahanbené.

Druhý jasný duch : Chceme jít s vámi ! Pomáhat,
svět spravedlivý budovat.

První jasný duch : Pojd'te tedy. Kdo smíte.

Druhý jasný duch : A kteří musíte.

(vyjdou bytosti úrovně a některým duchům obléknou pláště)

Zbylí duchové : Nás jste tu zanechali ?

První jasný duch : Z vás jedni slabí jsou.

Druhý jasný duch : A druzí jsou již zralí.

Skupina duchů : (světle oděných)	My chceme k Světlu jít.
Druhá skupina :	My bojíme se narodit.
Jasní duchové :	Nuž pojďme, čas je již.
Duchové v pláštích :	Půjdeme v hmoty tíž..
Světlejší duchové :	My půjdem Světlu blíž.
Zbylá skupina : (modlí se)	Nás Světlo posílíš.
Všichni :	Však sejdeme se v ráji.
Jasní duchové :	Už tmy nás nelekají.
Duchové jdoucí s nimi :	Z cesty nás nezlákají.
Zůstávající duchové :	Neznáme beznaději.
Světlejší duchové :	Světlo září nám.
Všichni :	Bůh jest náš Pán.
(zpívají)	Dík Tobě, dík a sláva, Tvá milost život dává, Spásu jsi v lásce seslal k nám, Tvá Vůle vládne, Ty jsi Pán.

K O N E C .

Magdalena Janová

Vláda rozumu

Všechna práva vyhrazena.

© Magdalena Janová, 1993